

Landschapsplan

Provinciale rondweg en haven Wanssum

Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum

Eindconcept

Projectbureau Ooijen-Wanssum

19 mei 2015

Inhoud

BLAD

BLAD

Inleiding

Natuurcompensatie- en landschapsplan als onderdeel van het Provinciaal Inpassingsplan (PIP)

5

Situatie

Beschrijving kwaliteiten Wanssum en omgeving aan de hand van huidige situatie en cultuurhistorie

9

Opgave landschapsplan

Overzicht opgave vanuit effecten op landschap en natuur

21

Landschapsplan

Visie en maatregelen

47

Literatuur

71

Hoofdstuk 1 Inleiding

Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum

De effecten die de grote overstromingen in 1993 en 1995 teweeg hebben gebracht, zijn voor de provincie Limburg aanleiding geweest om de komende jaren in het gebied tussen de dorpen Ooijen en Wanssum grootschalige maatregelen te nemen die een definitieve oplossing bieden voor de hoogwaterproblematiek. Tegelijkertijd is er de wens om bepaalde ruimtelijke en economische ontwikkelingen in het gebied mogelijk te maken. Waterveiligheid en economische ontwikkeling zijn dan ook de twee hoofddoelen van de integrale gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum. Zo ontstaat er duidelijkheid over welke ruimte nodig is voor water en waar, en onder welke condities, ruimtelijke en economische ontwikkelingen weer kunnen plaatsvinden.

Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum bestaat uit de volgende onderdelen:

- Reactiveren van de Oude Maasarm
- Aanleg hoogwatergeulen bij Ooijen en Wanssum
- Aanpassen primaire waterkeringen
- Aanleg provinciale rondweg Wanssum
- Uitbreiding haven en industrieterrein Wanssum (zie figuur 1.1)

Van belang is dat het plan beschouwd moet worden als één onlosmakelijke ontwikkeling, waarbij elke onderdeel bijdraagt aan de totale opgave.

Provinciaal Inpassingsplan (PIP)

De gehele gebiedsontwikkeling wordt planologisch vastgesteld in een Provinciaal Inpassingsplan (verder 'Inpassingsplan'). Het Inpassingsplan legt de bestemming binnen de plangrenzen en het gebruik ervan juridisch bindend vast en is daarmee vergelijkbaar met een gemeentelijk bestemmingsplan. De procedure om tot een Inpassingsplan te komen, is vastgelegd in de Wro. Het is wettelijk verplicht om een m.e.r.-procedure te doorlopen voor onderdelen voor het opstellen van het van het Inpassingsplan Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum. Daarnaast is er nader onderzoek nodig om significant negatieve effecten op Natura 2000-gebieden uit te sluiten (de zogenaamde Passende beoordeling). Ook dat maakt dat een planMER opgesteld moet worden.

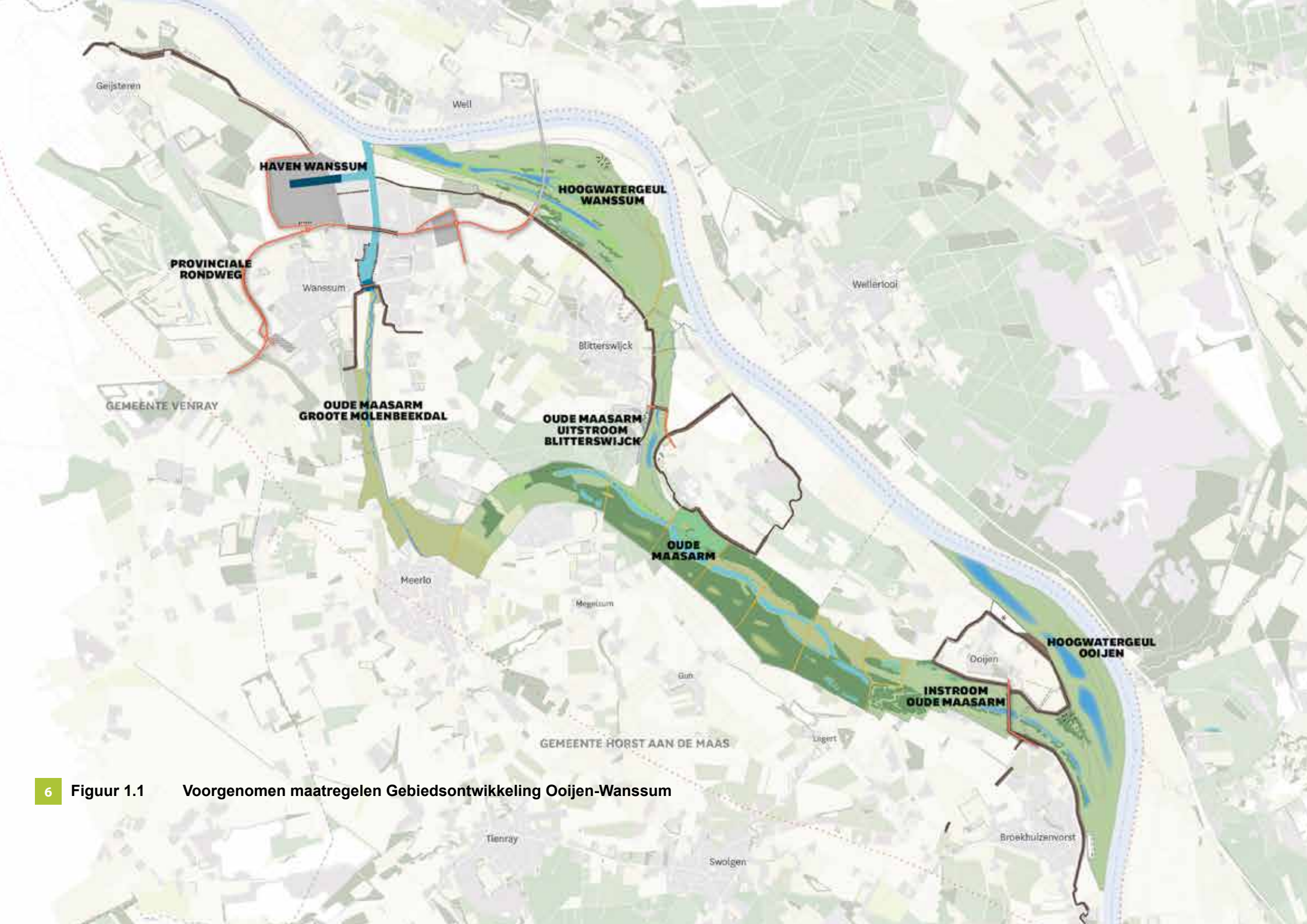
Landschapsplan als onderdeel van het PIP

Het doel voor het opstellen van een landschapsplan specifiek voor de omgeving Wanssum is tweeledig:

- Borgen van een goede landschappelijke inbedding van de provinciale rondweg en het haventerrein waardoor er wordt bijgedragen aan de ruimtelijke kwaliteitsdoelstellingen van de gebiedsontwikkeling: ontwikkelen van natuur en landschap en vergroten van de leefbaarheid in Wanssum.
- Maatregelen voor de wettelijk verplichte natuurcompensatie- en mitigatie planologisch borgen door deze te verankeren in het voorliggend landschapsplan

Het MER-onderzoek voor de gehele gebiedsontwikkeling is gereed en 5 maart 2015 opgeleverd. Hieruit blijkt dat er naast veel positieve effecten op natuur en landschap, ook sprake is van negatieve effecten. De negatieve effecten komen grotendeels voort uit de aanleg van dijken, de komst van de provinciale rondweg en uitbreiding van de haven. De voorgenomen maatregelen hebben ook effect op bestaand leef- en foerageergebied van beschermde soorten waaronder das en steenuil. Provinciale en nationale regelgeving en beleid schrijven voor dat negatieve effecten op natuur gemitigeerd en gecompenseerd moeten worden voordat de voorgenomen maatregelen gerealiseerd worden.

Omdat de meeste effecten op natuur- en landschap zich voordoen in de omgeving van Wanssum heeft de provincie Limburg ervoor gekozen voor dit gebied een landschapsplan op te stellen als onderdeel van het PIP. De wettelijke verplichte mitigatie en compensatie voortvloeiend uit de maatregelen in het kader van de gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum is hierin meegenomen.

Het landschapsplan spreekt zich concreet uit over de inpassings-, mitigatie- en compensatiemaatregelen betreffende natuur en landschap. Daarin krijgen ook de inrichting van de dorpsrand Wanssum en de beplanting rond de wegen een plaats. Voor de toekomstige bebouwing op het haventerrein is een beeldkwaliteitsplan opgesteld. Beide plannen dragen bij aan borging van de ruimtelijke kwaliteitsambities van de gebiedsontwikkeling.

Proces

Het landschapsplan wordt planologisch verankerd in het PIP (verbeelding in relatie met regels) en zal onderdeel uitmaken van de plantoelichting van het PIP. Hiermee geeft het plan invulling aan de doelstelling voor natuur en landschap en aan het vigerend beleid. Het plan sorteert ook voort op de benodigde ontheffingen voor de flora- en faunawet en de boswet. De daadwerkelijke vergunningaanvragen vinden plaats na aanbesteding van de werkzaamheden. Het voorliggende landschapsplan heeft dan ook de status van eindconcept.

Het landschapsplan is tot stand gekomen door samenwerking tussen de initiatiefnemer van het haven- en industrieterrein, Provincie Limburg, Gemeente Venray, eigenaar van landgoed Geijsteren en Projectbureau Ooijen-Wanssum. Iedere partij heeft daarbij zijn eigen verantwoordelijkheid. De initiatiefnemer van het haven- en industrieterrein is verantwoordelijk voor compensatie van de negatieve effecten op natuur veroorzaakt door de uitbreiding. Provincie Limburg is bevoegd gezag voor de beleidsregel natuurcompensatie en tevens verantwoordelijk voor de uitvoering van

het Provinciaal Inpassingsplan. Gemeente Venray wordt beheerder van de Omgelegde Geijsterseweg (randweg), de rondweg N270 blijft in beheer van Provincie Limburg. Een deel van de maatregelen is beoogd op het grondgebied van landgoed Geijsteren.

Naast deze directe samenwerking is het plan getoetst door onder andere Rijkswaterstaat en Waterschap Peel en Maasvallei. Ook heeft er een bijeenkomst plaatsgevonden waarin de belangengroep Natuur en Milieu (waaronder de Dassenwerkgroep, werkgroep Natuur en Landschap en Dorpsraad Wanssum) zijn geïnformeerd.

Hoofdstuk 2 Situatie

Landschap door de Maas gevormd

Het landschap rondom Wanssum is door de Maas gevormd. De geomorfologische opbouw van het gebied is duidelijk terug te zien in de reliëfrijke overgangen tussen de terrassen en duidelijk herkenbare dalvormen. Op de reliëfkaart (figuur 2.2) is goed te zien dat de geomorfologische structuur grotendeels parallel loopt aan de huidige ligging van de Maas.

Het karakteristieke Maasterrassenlandschap laat zich ook lezen aan de hand van beplanting en het landgebruik dat bestaat uit open weerden, kleinschalige afwisseling van akkers, graslanden, bossen op enkele plaatsen doorsneden door een natte laagte. De oude wegen volgen de hoger gelegen terrasdelen. In de omgeving van Wanssum zijn drie terrasniveaus te onderscheiden (zie figuur 2.1 en 2.2):

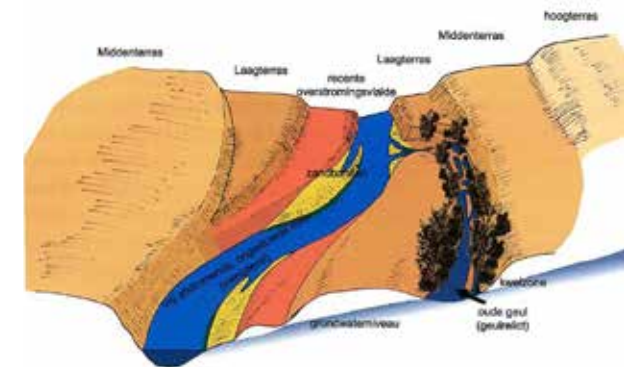
- Het hoogterras is ontstaan in de IJstijden. De Maas en Rijn waren vlechtende rivieren die in een brede vlakte rivierzanden afzetten. Deze 'woeste gronden' zijn in de 19e en 20ste eeuw ontgonnen en kenmerken zich door grootschalige akkerbouw, veeteelt en productiebos. Het hoogterras ligt buiten het studiegebied.
- Tijdens de warmere perioden die op de ijstijden volgde, kreeg de Maas een vaste loop en sneed zich in de riviervlakte in. Zo ontstond het middenterras, waarbinnen de Maas grote meanders achterliet. Droogvallende delen konden verstuiwen tot rivierduinen. Het landschap van het middenterras, dat grotendeels buiten het bereik van de Maas is komen te

liggen, kenmerkt zich door een kleinschalige afwisseling van akkers, graslanden, bossen en houtwallen. In de lagere delen, waar grondwater opkwelt, liggen vennen en beken. Door de rijkere grond is dit landschap al vroeg bewoond waardoor de oudste wegen en nederzettingen op het middenterras te vinden zijn. Geijsteren, Wanssum en het grootste deel van landgoed Geijsteren bevindt zich op het middenterras.

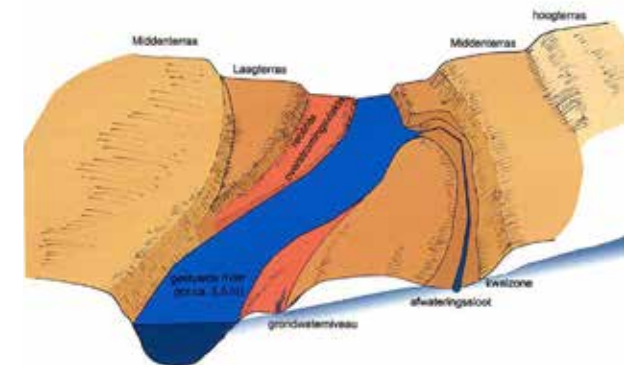
- De huidige bedding van de Maas vormt het laagterras. Het laagterras overstroomt snel en wordt gekenmerkt door geulen afgewisseld met hoger gelegen ruggen. Het grondwater speelt ook hier een belangrijke rol. Op de laagste delen is er sprake van zeggemoeras, ekzenbroekbos en natte weilanden.
- In de weerden van de Maas waren vroeger Maasheggen te vinden. Nu is het landschap overwegend open en in gebruik als grasland en akker. De Oude Maasarm, ook onderdeel van het laagterras, overstroomde voor de bedijking enkele keren per eeuw.

De overgangen tussen de terrassen zijn op sommige plekken in het landschap duidelijk zichtbaar door steile terraswanden, ook wel steilranden genoemd. Onderaan de steilrand treedt vaak het grondwater uit.

Zandmaas voor de verstuwing en ontginning van relictgeulen

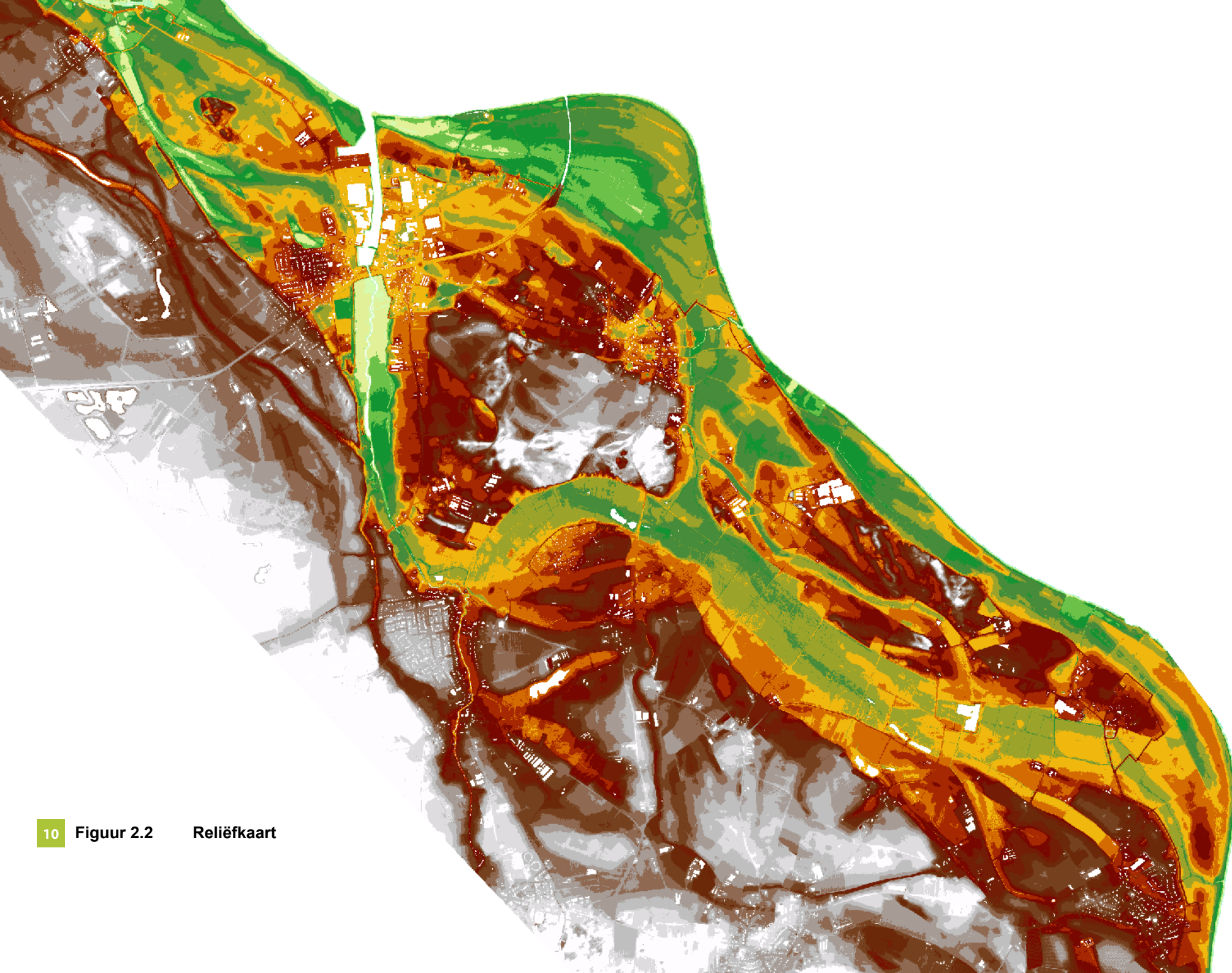

Zandmaas heden

Figuur 2.1

Opbouw van het terrassenlandschap van de Zandmaas (Peters, 2010)

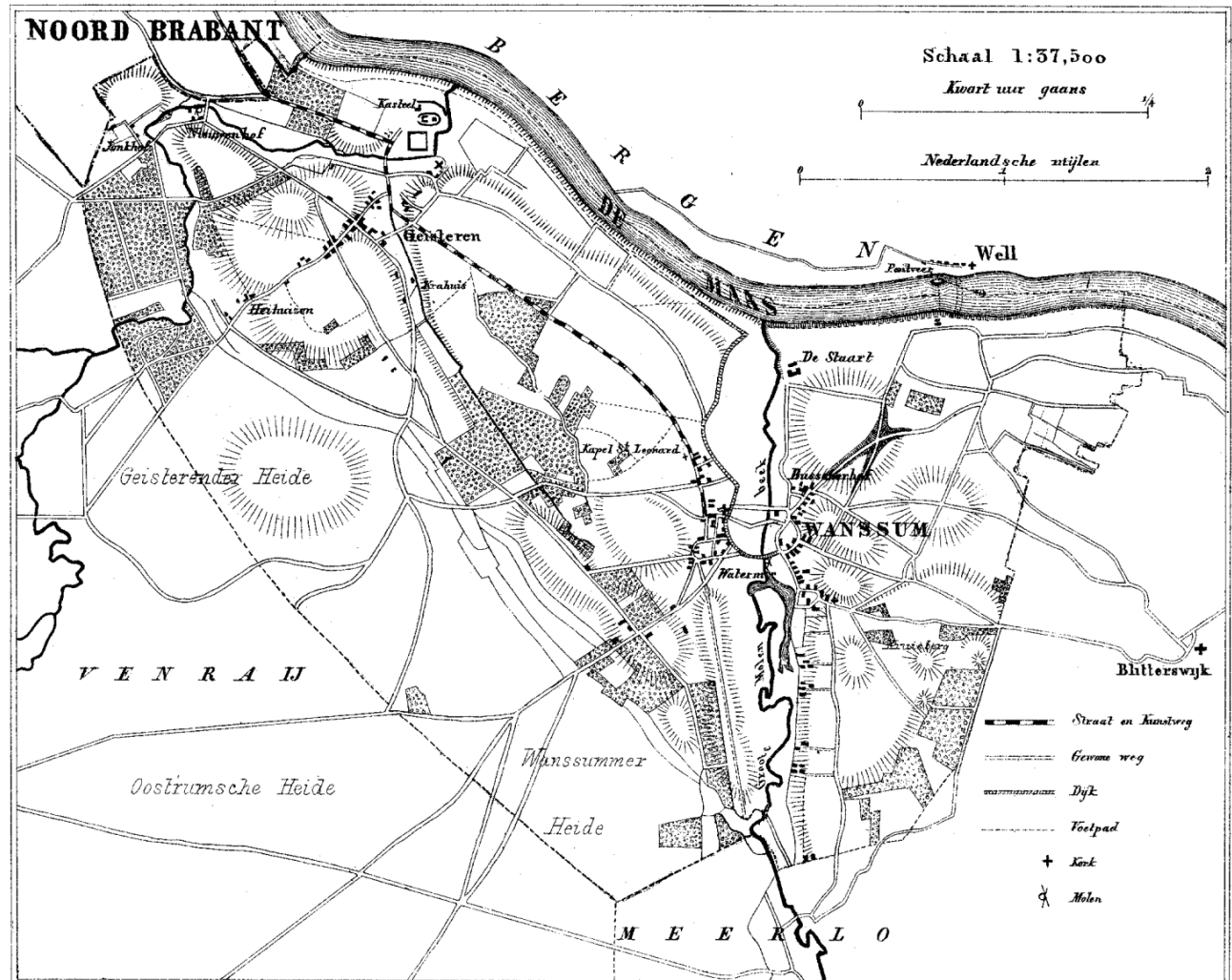
10 **Figuur 2.2** **Reliëfkaart**

Cultuurhistorie Wanssum, kruispunt van wegen

In het plangebied liggen op korte afstand van elkaar voedselrijke grond, nabijheid van water en de aanwezigheid van hoge gronden. Al in het verre verleden waren dit bekende vestigingsplaatsen en het gebied kent dan ook een lange bewoningsgeschiedenis. Dit is terug te zien aan de kleinschalige kernen zoals Wanssum en Geijsteren omringd door landelijk gebied. Wanssum bestaat vanouds uit twee dorpsdelen aan weerszijden van de Oude Maasmeander waar ook de Groote Molenbeek zijn beekdal heeft gevormd.

In de periode tussen 1815-1875 zijn grote delen van het Maasdal ontgonnen ten behoeve van de landbouw, ook het gebied rondom Wanssum. Op historische kaarten (zie figuren 2,3 - 2,5) is de terrassenstructuur goed terug te zien aan het type landgebruik: kleinschalig weidegebied en broekbossen in de overstromingsvlakten van de Maas en de Oude Maasarm, akkerbouw op de hoger gelegen gronden en grootschalige heide en bosgebieden op de hoge zandgronden.

Binnen het plangebied bevonden zich begin 19e eeuw een grote hoeveelheid onverharde paden en binnenwegen, waarvan een enkele een interlokale functie vervulde. Eind 19e eeuw waren er enkele verharde wegen, waarvan de verharding van de weg tussen Wanssum, Geijsteren en Maashees het meest opvalt. Rond 1930 was Wanssum duidelijk een kruispunt van verharde wegen geworden (CSO, 2012).

Figuur 2.3 Kaart van Wanssum omstreeks 1868

12 **Figuur 2.4** Historische kaart omstreeks 1880

Figuur 2.5 Historische kaart omstreeks 1940

14 **Figuur 2.6** Impressies landgoed Geijsteren (Vista, 2008)

Landgoed Geijsteren

Het landschap ten westen van Wanssum wordt gekenmerkt door landgoed Geijsteren dat al sinds 1928 gerangschikt is onder de natuurschoonwet. Het cultuurlandschap is van grote historische waarde.

Door de strategische ligging van de Maas als grensrivier en vaarweg, zijn er door de eeuwen heen veel kastelen en versterkte huizen langs de Maas gebouwd (zie figuur 2.7). Veel kastelen zijn in het verleden door oorlogen of branden verwoest en laten weer opgebouwd. In de Tweede Wereldoorlog zijn veel kastelen uit voorzorg door de oprukkende geallieerden gebombardeerd (Vista, 2008).

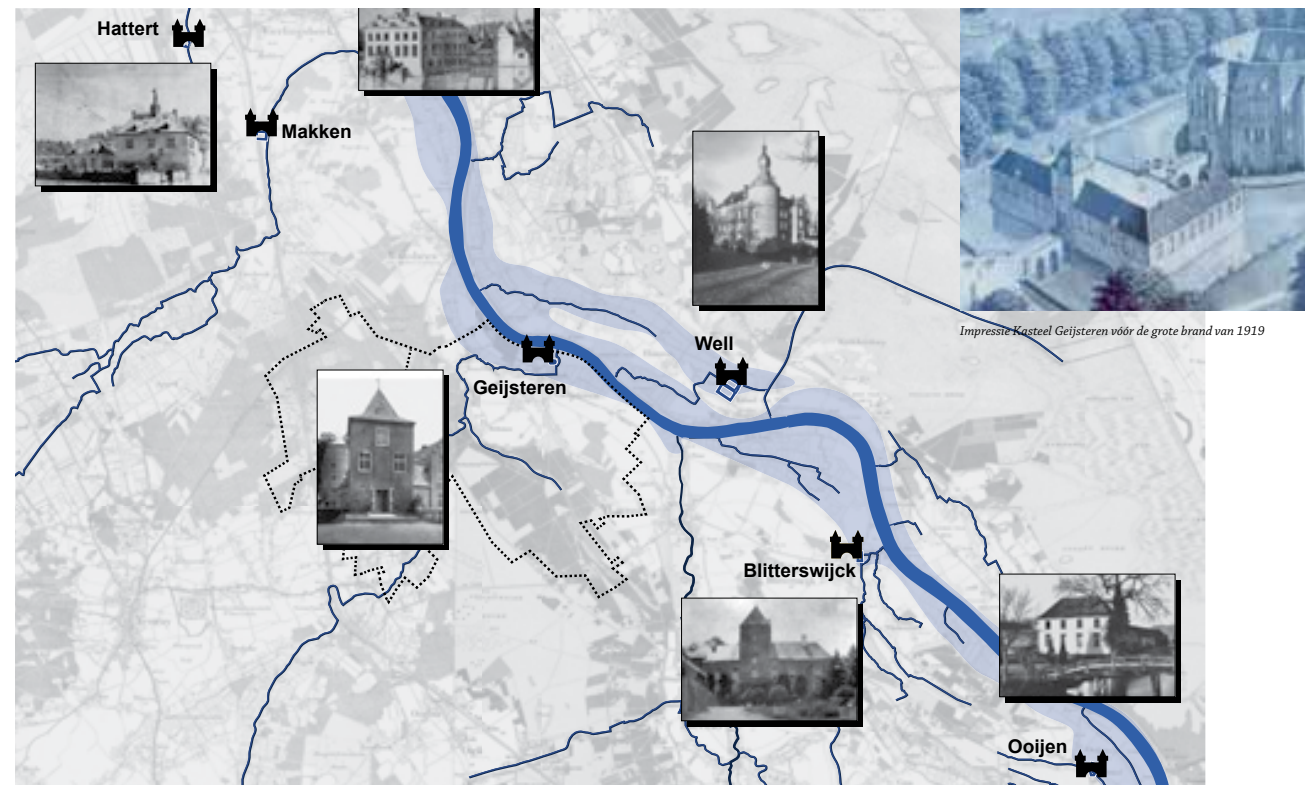
Kasteel Geijsteren is in de 13de eeuw gebouwd op de plaats waar de Oostrumse Beek in de Maas uitmondt. In de loop der eeuwen veranderde het kasteel van een ronde burcht tot een rechthoekig kasteel met woonvleugels, overwelfde galerijen en een voorburcht (Vista, 2008).

Het kasteeldomein van Geijsteren bestond uit landbouwgrond en uitgestrekte bossen voor hout en de jacht. Het beekdal van de Oostrumse Beek was in gebruik als grasland, met houtsingels op de perceelscheidingen. De boerderijen lagen meestal tussen de hogere akkers en de lagere graslanden. In de stal stond het vee op heideplaggen. De heideplaggen werden vervolgens gebruikt voor de bemesting van de akkers. De akkers werden zo geleidelijk opgehoogd tot de typische bolle akkers. De lage gronden langs de Maas waren in gebruik als grasland. Ten oosten van het kasteel is een fijnmazig kavelpatroon te zien met Maasheggen.

De belangrijkste doorgaande weg liep van Wanssum via de (vroegere) kerk van Geijsteren naar Maashees (Vista, 2008).

Kasteel Geijsteren is na het geallieerde bombardement in 1944 nooit meer herbouwd, maar de familie de Weichs de Wenne, die het voormalige kasteel en de gronden vanaf 1806 in haar bezit heeft, heeft het kasteeldomein in zijn geheel weten te behouden en uit te breiden. In tegenstelling tot

veel andere kasteeldomeinen, die meer versnipperd zijn geraakt, is hier nog veel van het oorspronkelijke landschap bewaard gebleven (Vista, 2008). Zo zijn historische wegen herkenbaar aan de monumentale laanbeplanting. Karakteristiek voor het hedendaagse landgoed zijn onder andere de oude akkercomplexen, bosgebieden, broekbossen in de oude Maasmeanders en het ensemble van kasteelruïne, pastorie en kerkhof (zie figuur 2.6).

Figuur 2.7 Kasteeldomeinen langs de Maas (Vista, 2008)

Wanssum nu, dorp tussen beek en haven

Het hedendaagse centrum van Wanssum wordt gevormd door de twee dorpsdelen met voorzieningen en jachthaven Wanssum. Het voormalige gemeentehuis, nu restaurant (Den Schellaert), ligt aan de Venrayseweg (N270) die beide dorpsdelen met elkaar verbindt en waar vandaan een mooi uitzicht op het Groote Molenbeekdal is.

In de jaren '30 is de Groote Molenbeek gekanaliseerd en is de haven van Wanssum uitgegraven. Wanssum heeft zich sindsdien ontwikkeld van klein dorpje tot een industrieel en logistiek centrum van regionale betekenis. De haven van Wanssum vormt een onderdeel van het Logistiek Knooppunt Noord-Limburg en heeft als Regionaal Overslag Centrum (ROC) een veelzijdige overslagfunctie. Deze functies hebben het dorp Wanssum laten groeien, maar hierdoor mist Wanssum ook ruimtelijke samenhang en worden mogelijkheden voor de vorming van een kern belemmerd. De ligging in het winterbed belemmert verdere groei.

De N270 vormt de belangrijkste regionale verbinding binnen het gebied. Zij verbindt Venray, A73, Wanssum, Well en de N271 met elkaar. De N270 loopt door de kern van Wanssum heen. Een fijnmazig netwerk van lokale wegen verbindt Wanssum met o.a. Geijsteren, Blitterswijk en Meerlo. De verkeershinder, veroorzaakt door het vele vrachtverkeer, zet de leefbaarheid van het dorp onder druk.

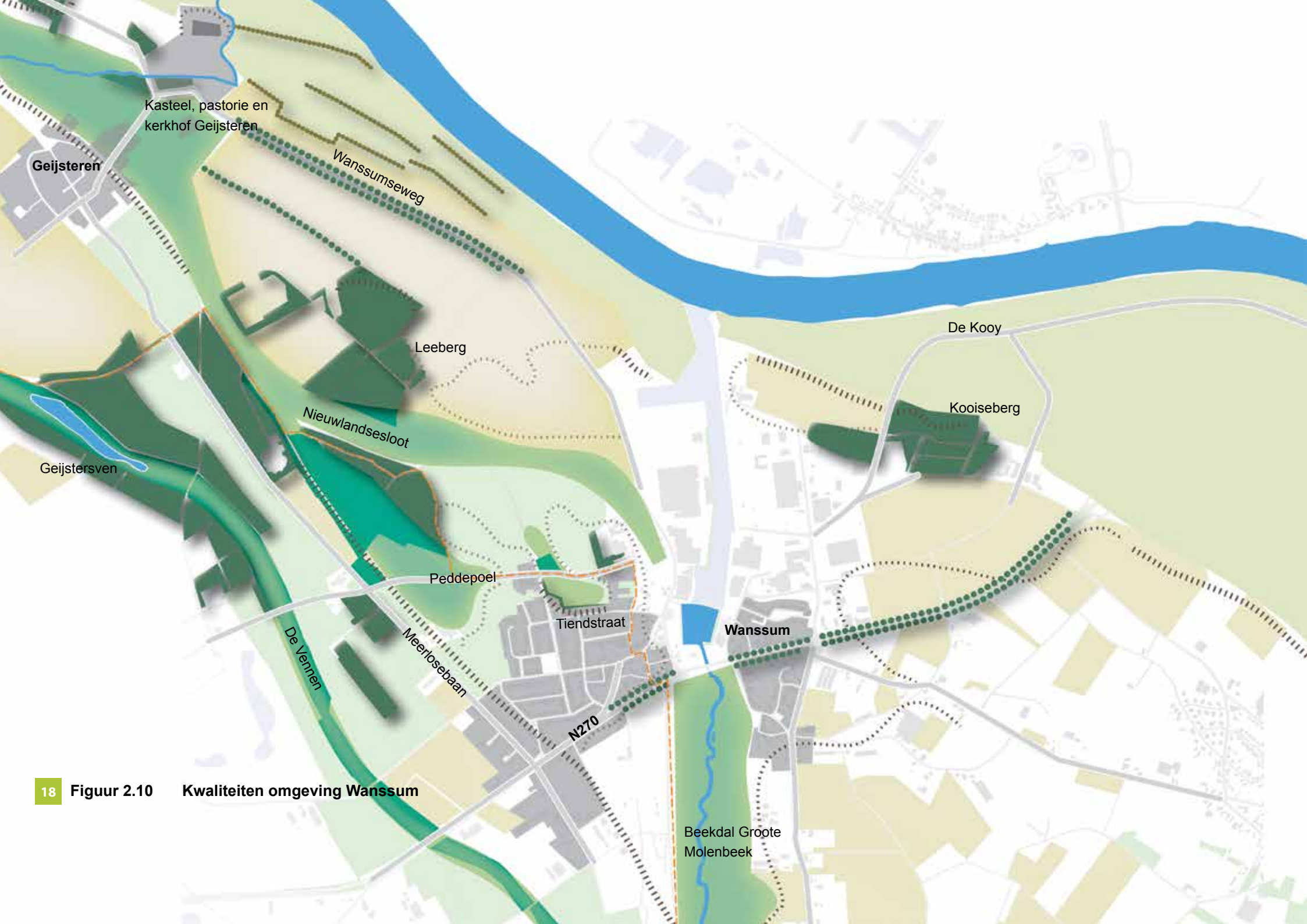
Aan de westkant heeft de dorpsrand van Wanssum een sterke relatie met het landelijke gebied van landgoed Geijsteren. Dit deel is een stuk rustiger dan de kern en de noordkant van het dorp. Tussen dorp en landgoed ligt een overgangsgebied dat voornamelijk in gebruik is als akkerland.

De natuurwaarden in het gebied zijn voornamelijk aanwezig in de houtwallen, de bossen en de inmiddels ten dele ontwikkelde Oude Maasarm en het Molenbeekdal. Ook landgoed Geijsteren bevat een verscheidenheid aan natuur zoals hierboven

aangegeven. De bescherming van deze natuurwaarden wordt geregeld in bestemmingsplannen, het POL en via wet- en regelgeving. Zo zijn grote delen van het plangebied onderdeel van de goudgroene natuurzone. Het gebied biedt ruimte aan vele beschermde soorten, zoals de das en de steenuil. Daarnaast komen er vaatplanten, eekhoorns en vleermuizen voor en meer watergebonden soorten zoals de waterspitsmuis, poelkikker, rugstreeppad, kleine modderkruiper en rivierdonderpad.

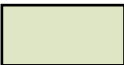
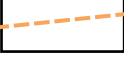

Figuur 2.9 Wanssum, dorp aan het beekdal

18 **Figuur 2.10 Kwaliteiten omgeving Wanssum**

Legenda

	Weerden Maas
	Natte laagte
	Bolle akker
	Bos hoger gelegen
	Bos in laagte
	Grasland
	Bebouwing
	Terrasovergang / steilrand
	Bomenlaan
	Historische weg
	Pieterpad

Kwaliteiten omgeving Wanssum

Vanuit bovenstaande analyse zijn de kwaliteiten van omgeving Wanssum samengevat (zie figuur 2.10):

Zichtbaar reliëf van Maasterrassen waaronder:

- Bijzondere steilranden waaronder parallel aan de Meerlosebaan, nabij Tiendstraat en nabij de Brugstraat
- De oude Maasmeanders als natte laagtes met broekbos, kwelgraslanden en vennen bij het Geijsters Ven en de Nieuwlandse sloot
- Het beekdal van de Groote Molenbeek
- De hoger gelegen koppen waaronder de Leeberg, de Kooiseberg

Het afwisselende landschap van landgoed Geijsteren met:

- Maasuiteerwaarden met grasland en heggen
- Historische wegen, waaronder de Wanssumseweg, Peddepoel en Meerlosebaan
- Oude akkercomplexen (Bolle akkers) vaak begrensd door (historische) houtwallen afgewisseld met bosgebieden
- Ensemble van kasteelruïne, pastorie en kerkhof
- Oostrumsebeek als een van de weinige vrij meanderende laaglandbeken in de regio

Gevarieerde dorpsrand van Wanssum

- Twee dorpskernen aan weerszijden van de Oude Maasarm en beekdal van de Groote Molenbeek
- Een groene en landelijke dorpsrand aan de noord- en westkant van het dorp

- De agrarische oostkant
- Entree via N270 begeleid door laanbeplanting

Uitgebreid recreatie netwerk

- (onverharde) informele wandelpaden, met name aan de westkant
- Pieterpad door landgoed Geijsteren, Wanssum en Meerlo
- Aansluiting op langeafstand fietsroutes
- Jachthaven Wanssum
- Verblijfrecreatie waaronder Camping de Kooy en camping landgoed Geijsteren
- Landgoed Geijsteren zelf als toeristische trekpleister

Bijzondere natuurwaarden

- Dassenburchten vaak in de hoger gelegen koppen
- De vennen met daarbinnen het Geijstersven met kwetsbare kwelvegetaties en voedselarme broekbossen
- Meerdere nestlocaties van o.a. steenuilen en kerkuilen

Hoofdstuk 3 Opgave landschapsplan

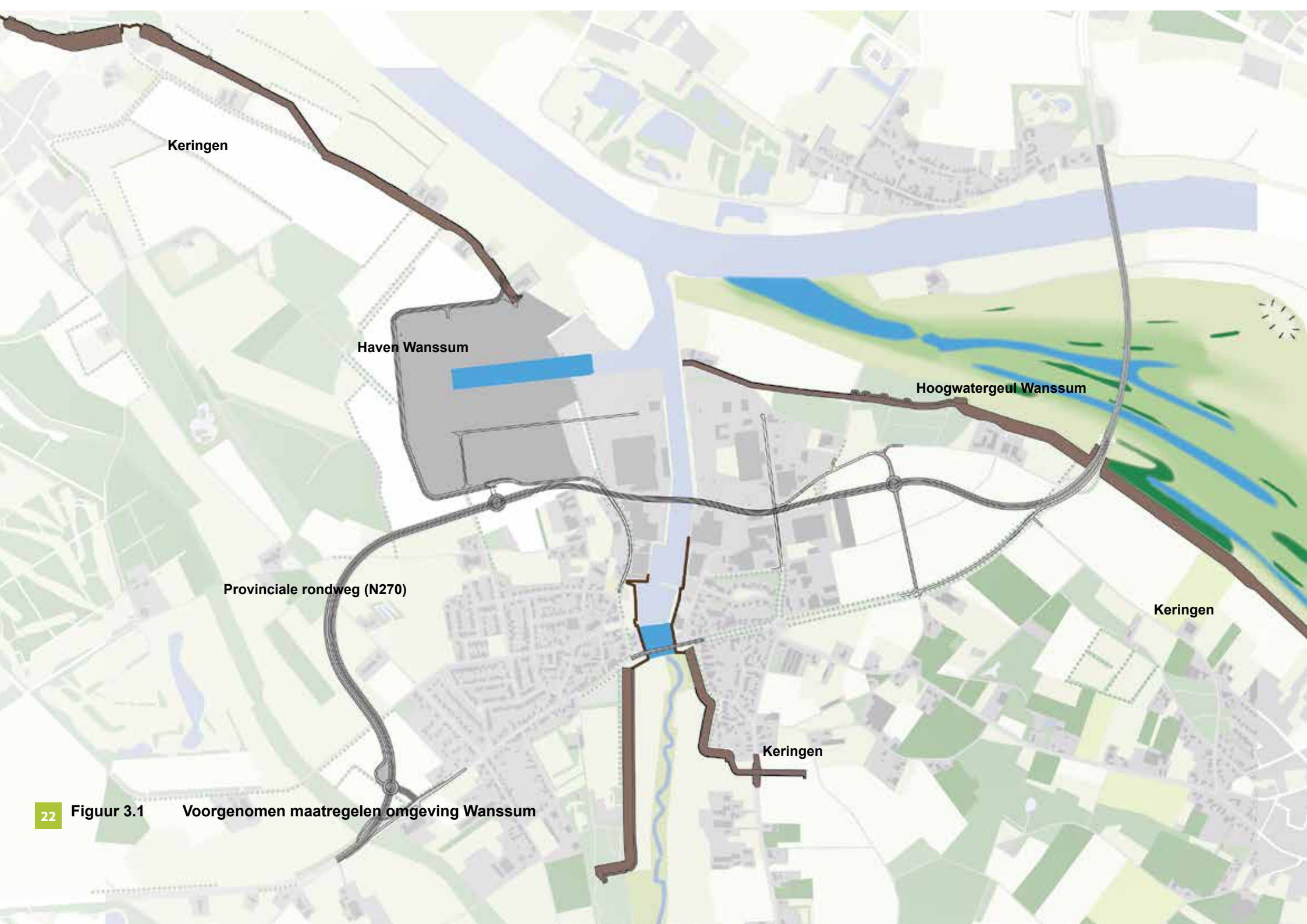
Onderdeel van gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum is uitbreiding van het havengebied Wanssum in westelijke richting (zie figuur 3,1). De omvang van de uitbreiding bedraagt een oppervlakte van 22,3 en biedt extra ruimte aan bestaande bedrijven en de plaatsing van enkele nieuwe bedrijven. Het gaat om watergebonden bedrijvigheid waaronder containeroverslag. Binnen het terrein is ruimte voor verlenging van de havenkom met 438 meter. Het terrein krijgt een nieuw maaiveld op NAP + 16 m. Ten opzichte van het huidige maaiveld is dat een ophoging van 1 tot 3 m.

Belangrijke voorwaarde voor de uitbreiding van het havengebied is de garantie van een goede bereikbaarheid van de bedrijven enerzijds en het verbeteren van de leefbaarheid in Wanssum anderzijds. Om die reden wordt de doorgaande route tussen Venray en Well (N270) ter plaatse van Wanssum omgelegd. Het tracé van de nieuwe provinciale rondweg is houdt enige afstand van de bestaande bebouwing van Wanssum en kent een minimale doorsnijding van natuurwaarden aan de westzijden.

Op drie plaatsen wordt de Rondweg aangesloten op de wegen in de omgeving. Dit gebeurt door middel van rotondes. Zij vormen de nieuwe entrees van Wanssum. Waar Wanssum voorheen onderdeel was van een doorgaande route, wordt het dorp in de nieuwe situatie gepasseerd, tenzij op één van de rotondes een bewuste keuze wordt gemaakt het dorp in te rijden.

Met de uitbreiding van het haventerrein wordt de huidige verbinding tussen Wanssum en Geijsteren via de Geijsterseweg afgesloten. Om het haventerrein heen wordt een nieuwe ontsluitingsweg geprojecteerd, de omgelegde Geijsterseweg. Deze zal functioneren als doorgaande route, fietspad en ontsluiting van het haventerrein zelf. Deze omgelegde Geijsterseweg ligt (grotendeels) op het niveau van het nieuwe haventerrein en zal door middel van een rotonde aansluiten op de provinciale rondweg (N270).

Naast positieve effecten zoals ruimte voor economische ontwikkelingen en een verbeterde leefbaarheid in Wanssum, brengen de rondweg en haven ook negatieve effecten met zich mee, met name op natuur en landschap. Het doel van dit hoofdstuk is om de effecten op natuur en landschap concreet te maken. De zogenaamde 'opgave' vormt samen met de visie op ruimtelijke kwaliteit (hoofdstuk 4) de ingrediënten voor de verder uitwerking van het landschapsplan.

22 **Figuur 3.1** **Voorgenomen maatregelen omgeving Wanssum**

3.1 Opgave landschap

De landschappelijke opgave komt voort uit de doelstelling voor ruimtelijke kwaliteit, de impact die de aanleg van de provinciale rondweg en uitbreiding van de haven hebben op de kwaliteiten van het gebied en door plannen van derden (waaronder het Masterplan Geijsteren en Programma Werklocaties Limburg).

De effecten van de voorgenomen maatregelen zijn ook beschreven en beoordeeld in het mer, deelrapport landschap en recreatie (Royal HaskoningDHV, 2015). In deze paragraaf gaan we dieper in op de landschappelijke opgave.

Effecten op landschappelijke kwaliteiten omgeving

Op figuur 3.1 zijn de nieuwe ontwikkeling in omgeving Wanssum geprojecteerd op de kwaliteitenkaart uit het vorige hoofdstuk. Wat valt op:

Confrontatie haven – landschap door forse maat en schaal

De havenuitbreiding sluit door zijn schaal, vorm, hoogte en ligging niet aan op de omgeving, m.u.v. het bestaande haventerrein. Het terrein krijgt haar eigen ordening. De confrontatie met het kleinschalige landschap rondom Wanssum en landgoed Geijsteren is dan ook groot. Het verhoogde terrein (tot NAP + 16 meter) doet het natuurlijke reliëf ter plaatse teniet. Eeuwenoude patronen van hoogtes en laagtes verdwijnen onder het haventerrein. Hierdoor verdwijnen logische landschappelijke relaties. Een voorbeeld is de oude Maasarm ter

plaatse van de Nieuwlandsesloot. De laagte wordt onderbroken waardoor de verbinding tussen landgoed Geijsteren en Wanssum wordt doorsneden. Daarnaast verdwijnt een deel van de ‘bolle akker’ behorend bij het landgoed onder het asfalt waardoor de open ruimte tussen het huidige terrein en de bossen op het landgoed flink verkleint.

De rondweg snijdt Wanssum af van haar omgeving

Het beeld van een landelijke dorpsrand van Wanssum met vrij zicht op landgoed Geijsteren verandert door de komst van de rondweg. De rondweg houdt enige afstand tot de dorpsrand, dit voorkomt echter niet de barrière die de weg veroorzaakt. Het tracé staat dwars op de hoofdstructuur van terrassen en lokale wegen. Historische wegen, van belang als verbindende schakels tussen Wanssum en haar omgeving, worden doorsneden. Zo zal de wandelaar en/of fietser geen doorgang meer vinden via de Meerlosebaan, Peddepoel en de Nieuwlandse straat en nemen daarmee de ‘uitloop’ mogelijkheden richting landgoed Geijsteren af. Ook de route van het Pieterpad wordt doorsneden.

Andere routing tussen Wanssum en Geijsteren

Met de uitbreiding van de haven wordt de Geijserseweg een nieuwe ontsluitingsweg aangelegd die de buitencontour van de haven zal volgen; de omgelegde Geijsterseweg. Deze weg zal ook één van de weinige fietsverbindingen worden tussen Wanssum en Geijsteren. Fietzers kunnen de weg alleen via de oorspronkelijke Geijsterseweg, onder de rondweg door, bereiken. Voor automobilisten is naast deze route ook een verbinding via de rond-

weg mogelijk.

De routing zal door zijn oriëntatie tussen rondweg en haventerrein minder vanzelfsprekend zijn dan de huidige, rechtstreekse, route,

Visuele impact op Wanssum en omgeving

De voorgenomen activiteiten hebben een grote visuele impact op het dorpsbeeld van Wanssum. Vooral de noordkant van het dorp krijgt te maken met een stedelijker beeld. Zo kijken de bewoners van de Tiendstraat straks direct uit op de, ter plaatse verhoogde, rondweg en het nieuwe haventerrein in plaats van open landbouwgebied. Maar ook andere delen van de dorpsrand Wanssum krijgen te maken met de rondweg. Ter hoogte van de Meerlosebaan zal de afstand tussen woningen en de rondweg circa 100 meter zijn. De hoge gebouwen, hijskranen en containers zullen daarnaast ook zichtbaar zijn vanuit landgoed Geijsteren, Well (gemeente Bergen) en gemeente Horst aan de Maas.

Entree Wanssum wijzigt

Waar Wanssum in de huidige situatie onderdeel vormt van de doorgaande route tussen Venray en Maasduinen, wordt het dorp in de nieuwe situatie gepasseerd, tenzij op één van de rotondes een bewuste keuze wordt gemaakt het dorp in te rijden. De Brugstraat met laanbeplanting vormt niet langer de logische entree van het dorp. De nieuwe situaties biedt ook kansen om de straks rustige Brugstraat een nieuwe uistraling te geven, passend bij zijn nieuwe functie als lokale route.

Masterplan Geijsteren

In opdracht van het Stichting Landgoed Geijsteren en Stichting Het Limburgs Landschap is in 2008 een Masterplan opgericht. Doel is een samenhangende aanpak voor de ruimtelijke ontwikkelingen die in de directe omgeving van het landgoed plaatsvinden, waaronder Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum (zie figuur 3.2 en 3.3).

Het Masterplan spreekt zich specifiek uit over de inbedding van de havenuitbreiding. Omdat Landgoed Geijsteren een belangrijke rol speelt in het mogelijk maken van, onderdelen van, de gebiedsontwikkeling en daarnaast ook negatieve effecten ervan ondervindt, is het van belang kennis te nemen van de wensen en randvoorwaarden van de eigenaar.

In het Masterplan worden de volgende randvoorwaarden en wensen geschetst:

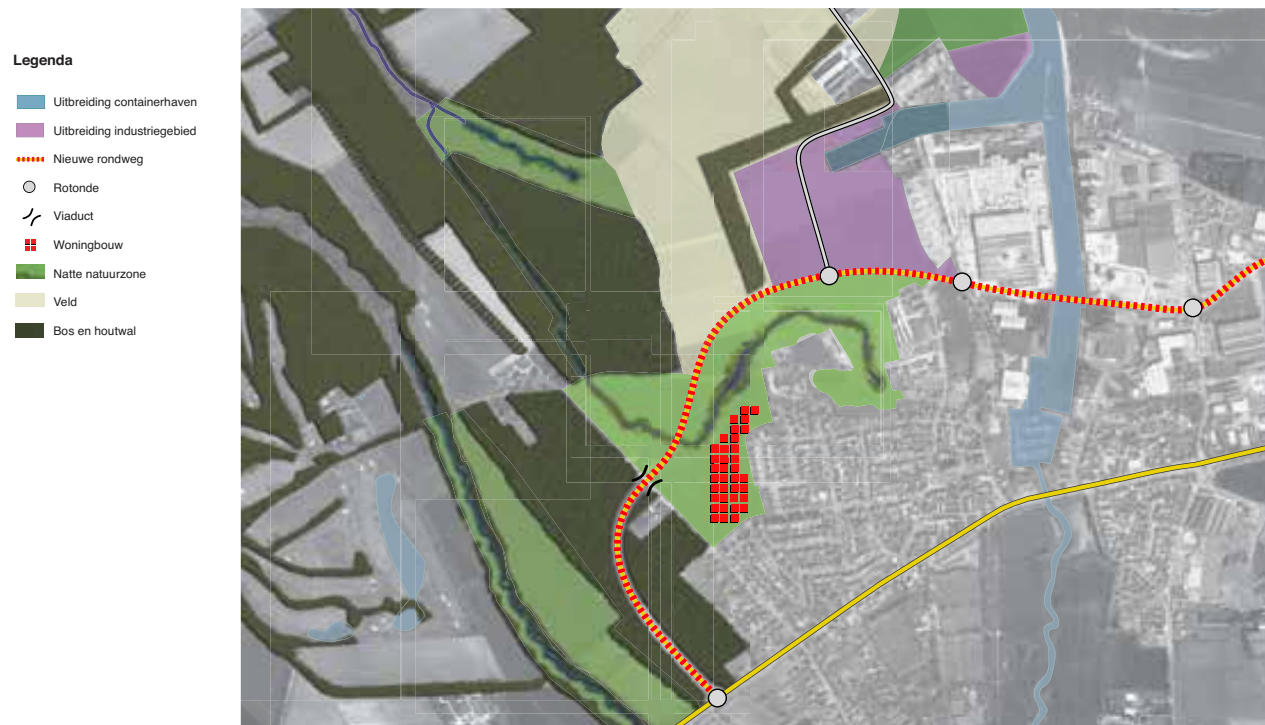
- Minimaliseren visuele uitstraling door middel van het ontwikkelen van een stevige groenstructuur en een aantrekkelijke landschappelijke overgang tussen Wanssum en het landgoed.
- Volledige compensatie van schade aan landschap en natuur op het landgoed
- Minimaliseren afsnijding Wanssum van buitengebied en behouden van voldoende uitloopmogelijkheden richting het landgoed
- Versterken van het reliëf door:
 - Open houden oude Maasmeander
 - Open houden 'bolle akker' tussen haven en landgoedbossen
- Voorstel tot ontwikkelen laaggelegen Maasmeander (brongebied Nieuwlandsesloot) tot natte

natuurzone waarin ook stedelijke waterberging kan worden ingepast (saneren riooloverstort).

- Voorstel om het hoger gelegen gebied tussen De Vennen en de Nieuwlandse sloot te accentueren door middel van beplanting.
- Voorstel voor een verbinding van de Meerlosebaan onder de rondweg door
- Voorstel om het haventerrein heen een brede houtwal aan te leggen, inclusief grondlichaam, ter beperking van de visuele impact.

(Vista, 2008)

De eigenaar van landgoed Geijsteren heeft daarnaast aangegeven er geen problemen mee te hebben als maatregelen te behoeve van het natuurcompensatie- en landschapsplan plaatsvinden op zijn grondgebied. Als randvoorwaarde zijn enkele akkers aangewezen die open moeten blijven. Daarnaast wordt veel waarde gehecht aan voldoende afstand tussen het oostelijk gelegen bos ten opzichte van de havenuitbreiding (ten minste 100 m) en maatregelen die het haventerrein zoveel mogelijk uit het zicht houden.

Figuur 3.3

Voorstel integrale aanpak omgeving Wanssum (Vista, 2008)

Programma werklocaties Limburg 2020

In het programma werklocaties beschrijft Provincie Limburg inrichtingsprincipes voor nieuw te ontwikkelen bedrijventerreinen. Het doel is om het ruimtelijke kwaliteitsniveau van de terreinen te bewaken. Voor elk terrein dient tevens een beeldkwaliteitsplan en een stedenbouwkundig plan gemaakt te worden. Het beeldkwaliteitsplan moet gekoppeld zijn aan de gemeentelijke welstandsnota om voldoende juridische basis te hebben. Daarnaast moet, om kwaliteit op termijn te kunnen behouden c.q. verbeteren, bij de ontwikkeling van nieuwe en de herstructurering van bestaande terreinen het beheer via parkmanagement structureel geregeld zijn. Per type terrein zijn de minimum eisen voor de inrichting weergegeven.

Wens van de provincie is om ook voor uitbreiding van haven Wanssum uit te gaan van de genoemde inrichtingsprincipes. Gezien het functionele karakter van de haven gaan we in dit geval uit van een zogenaamd BT1 terrein.

De minimum eisen die hiervoor gelden zijn als volgt:

- Inpassing: zorgvuldige, harde randen
- Lay-out: grid- of strokenstructuur
- Representativiteit gebouwen: functioneel
- Materiaalgebruik: divers
- Hekwerken: toegestaan maar eenduidige vormgeving
- Percentage groen per terrein: 10-15%
- Groen: smalle stroken, bomenstructuur
- Landscaping: beperkt

(Programma Werklocaties Limburg 2020, Provincie Limburg, 2008)

Het percentage groen voor het haventerrein zou, uitgaande van de minimum eisen, minimaal 2,5 ha moeten zijn.

Conclusie opgave landschap

- Borgen continuïteit van de landschappelijke hoofdstructuur en lokale routes tussen Wanssum en Geijsteren
- Een logische en leesbare routing van de Geijsterseweg
- Het borgen van een waardige entree voor het dorp vanaf de rondweg
- Beperken visuele impact haventerrein en rondweg op landschappelijk beeld Wanssum en omgeving
- Haventerrein inbedden in een stevige en aantrekkelijke groenstructuur
- Zorg dragen voor een aantrekkelijke dorpsrand Wanssum
- Open houden 'bolle akker' tussen haventerrein en landgoedbossen Geijsteren
- Minimaal 2,5 ha groen benutten voor de inrichting van het haventerrein (Programma Werklocaties Limburg 2020, Provincie Limburg, 2008)

3.2 Natuurcompensatie- en mitigatie

In deze paragraaf gaan we nader in op de negatieve effecten op natuur en hoe deze volgens vigerend wetgeving en beleid gemitigeerd en/of gecompenseerd dienen te worden.

De mitigatie- en compensatieopgave is voor de gehele gebiedsontwikkeling, op basis van de PIP kaart (Royal HaskoningDHV, versie 13 maart 2015) berekend. De opgave komt in dit gebied voort uit:

- Flora en faunawet
- Provinciale Beleidsregel Natuur Compensatie
- Boswet

Specifiek voor de flora- en faunawet en de Provinciale Beleidsregel Natuur Compensatie wordt een natuurtoets opgesteld.

Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet beschermt diersoorten en plantensoorten die in het wild voorkomen. Alles wat schadelijk is voor beschermde soorten is verboden. Werkzaamheden voor ruimtelijke ontwikkeling kunnen schadelijk zijn. In bepaalde situaties kan er van de verboden worden afgeweken met een vrijstelling of een ontheffing. Voordat een ontheffing kan worden afgegeven moet eerst duidelijk zijn welke beschermde soorten er aanwezig zijn. En hoe eventuele schade aan de beschermde soorten kan worden voorkomen (www.rvo.nl).

De beschermde soorten die in het plangebied van Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum voorkomen, zijn onderzocht in het MER deelrapport natuur (Royal HaskoningDHV, 6 maart 2015). Er zijn

tal van vaatplanten, grondgebonden zoogdieren, vleermuizen, vogels, amfibieën, reptielen en vis- sen aangetroffen. De ruimtelijke verspreiding van de wettelijk beschermde soorten krachtens Flora- en faunawet, waargenomen in de periode 2009 - 2014 is weergegeven in figuur 3.4 en 3.5.

Het overgrote deel van het bestaande leefgebied van deze beschermde soorten bestaat echter uit (zwaar) bemest akker- en/of grasland. De bestaande natuurwaarde van het landbouw gebied zijn veelal beperkt tot wegbermen, slootranden en bomenrijen /houtwallen. Bomenrijen en houtwallen blijven met de gebiedsontwikkeling zoveel mogelijk bespaard. Daarnaast wordt een groot deel van het gebied omgevormd naar natuur dat voor veel soorten een beter en/of gevarieerder leefgebied oplevert.

De aanleg van nieuwe dijken brengt een zeker ruimtebeslag met zich mee. Zoals op de kaarten te zien is er echter geen sprake van vernietiging van bestaande vestigingsplaatsen of broedlocaties. Gezien het beperkte ruimtebeslag en de inrichting van de dijken (gras) gaat er nauwelijks leefgebied verloren voor grondgebonden zoogdieren, vleermuizen en vogels.

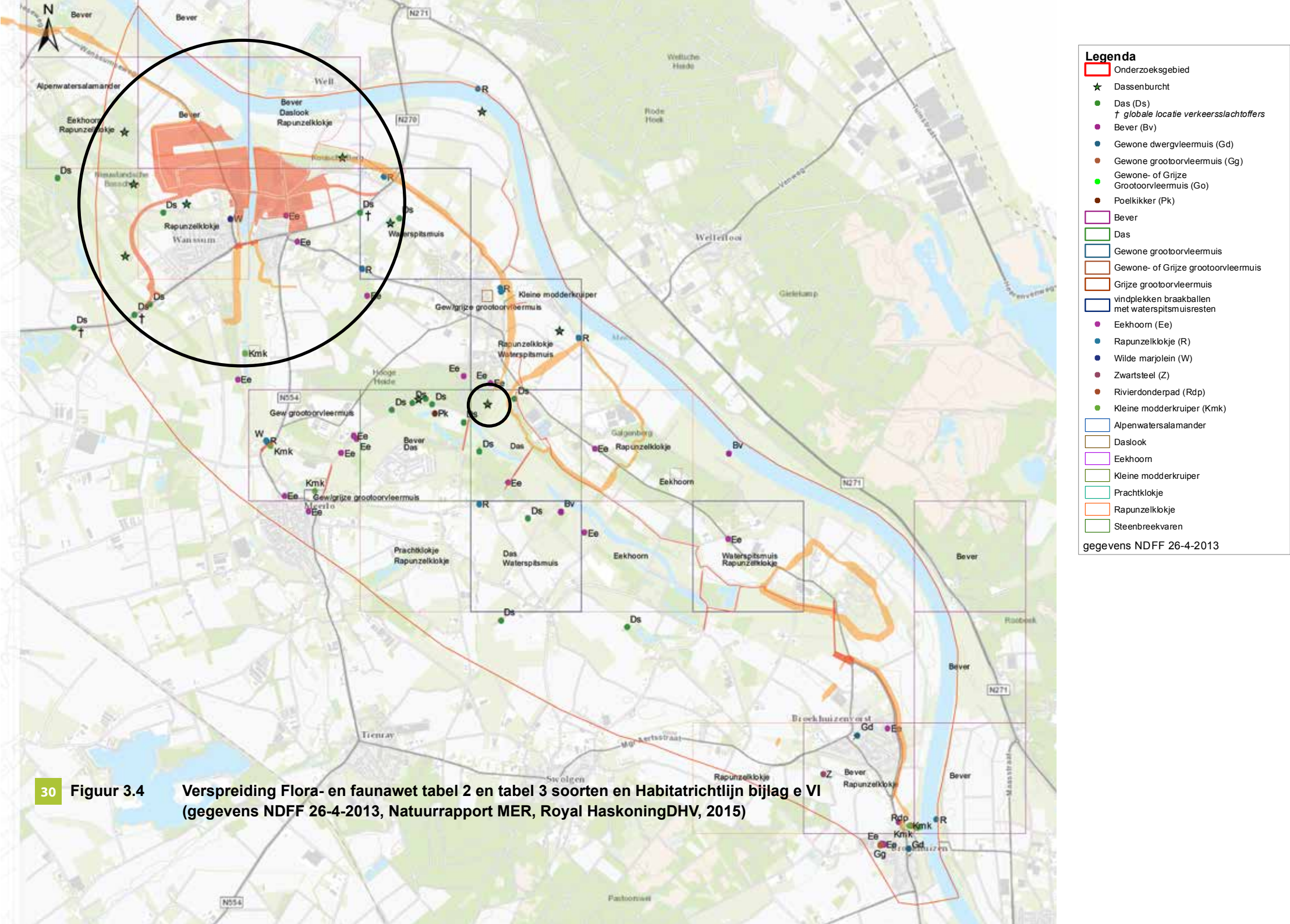
Het beperkte effect geldt niet voor de omgeving van Wanssum. Door de komst van de rondweg en uitbreiding van de haven gaat bestaand leefgebied verloren of raakt het versnipperd. In deze omgeving bevinden zich enkele dassenburchten en twee broedlocaties van steenuilen (jaarrond beschermd). Het verlies aan foerageergebied voor deze soorten zal gecompenseerd moeten worden (zie voor een nadere uitwerking paragraaf 3.3).

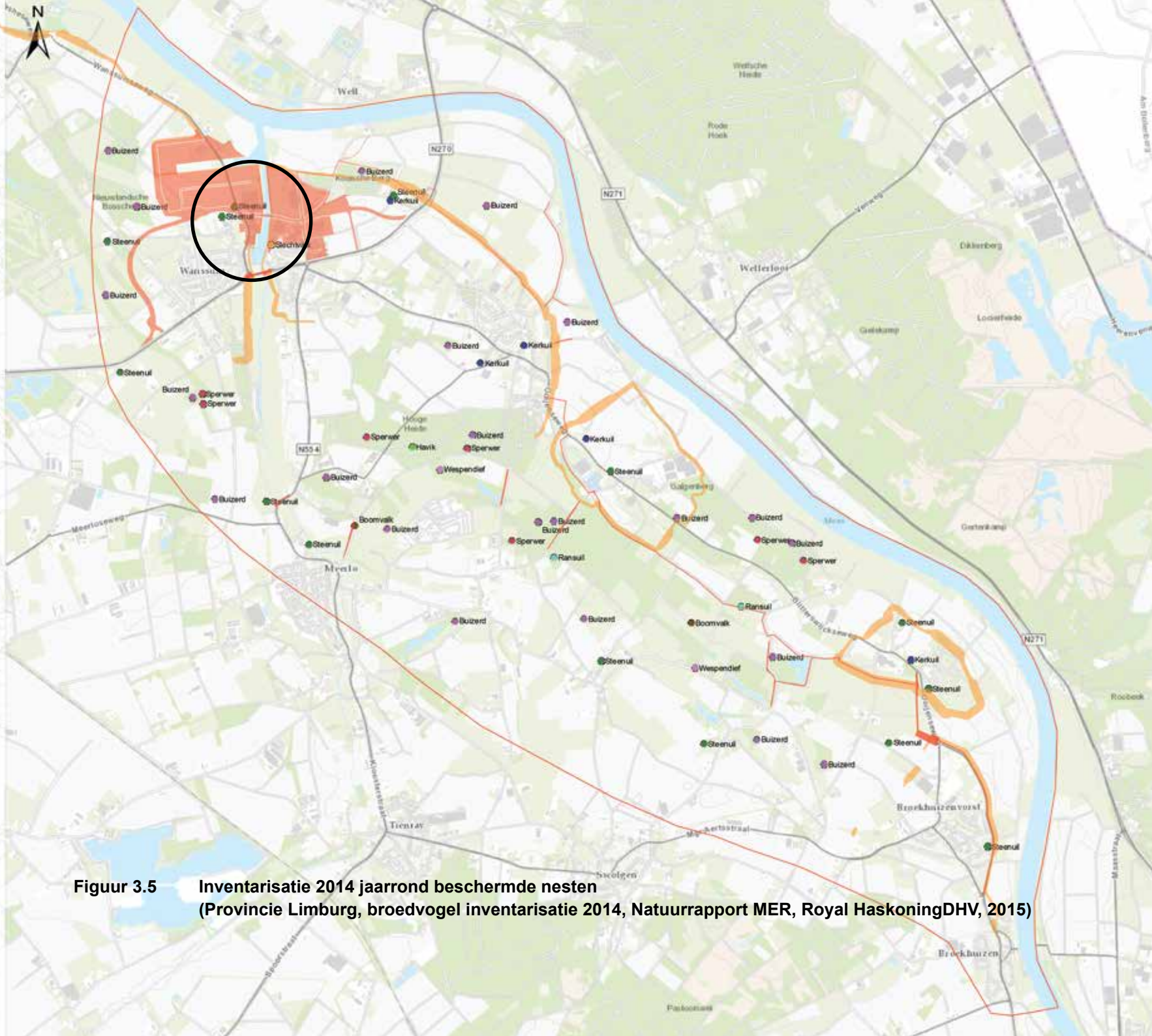
Effecten op dassenburchten en broedlocaties elders in het gebied zijn o.a. nabij recreatieterrein Roekenbosch. Ook zal er sprake zijn van tijdelijke effecten tijdens de uitvoering. Dit wordt verder uitgewerkt in de natuurtoets en een apart plan voor de dassen rondom Roekenbosch.

Provinciale Beleidsregel Natuur

Eind december 2014 is het Provinciale Omgevingsplan Limburg (POL) 2014 vastgesteld. In het ruimtelijk beleid zijn de afspraken voor landschap, cultuurhistorie en natuur in één overkoepelende aanpak vastgelegd. Binnen het landelijk gebied worden vier zones onderscheiden:

- In de goudgroene natuurzone staat beschermen en versterken van de natuur centraal. Aantasting van wezenlijke waarden en kenmerken dient gemitigeerd dan wel gecompenseerd te worden. Dit kan door middel van financiële compensatie danwel in natura binnen in de provincie Limburg gelegen goudgroene natuurzone. Afhankelijk van de bestaande waarden (vertaald in vervangingstijd) is de verplichte compensatie 100% tot 200% van het aangetaste oppervlak (zie voor een overzicht tabel 3.1).
- De zilvergroene natuurzone omvat landbouwgebieden met grote kansen voor natuurontwikkeling en natuurbeheertaken. Onomkeerbare ontwikkelingen moeten in deze gebieden voorkomen worden. Aantasting door stedelijke ontwikkeling dient gecompenseerd te worden.
- De bronsgroene landschapszone bestaat uit landschappelijk aantrekkelijke gebieden met een veelheid aan functies. In deze gebieden is de inzet landschappelijke kernkwaliteiten

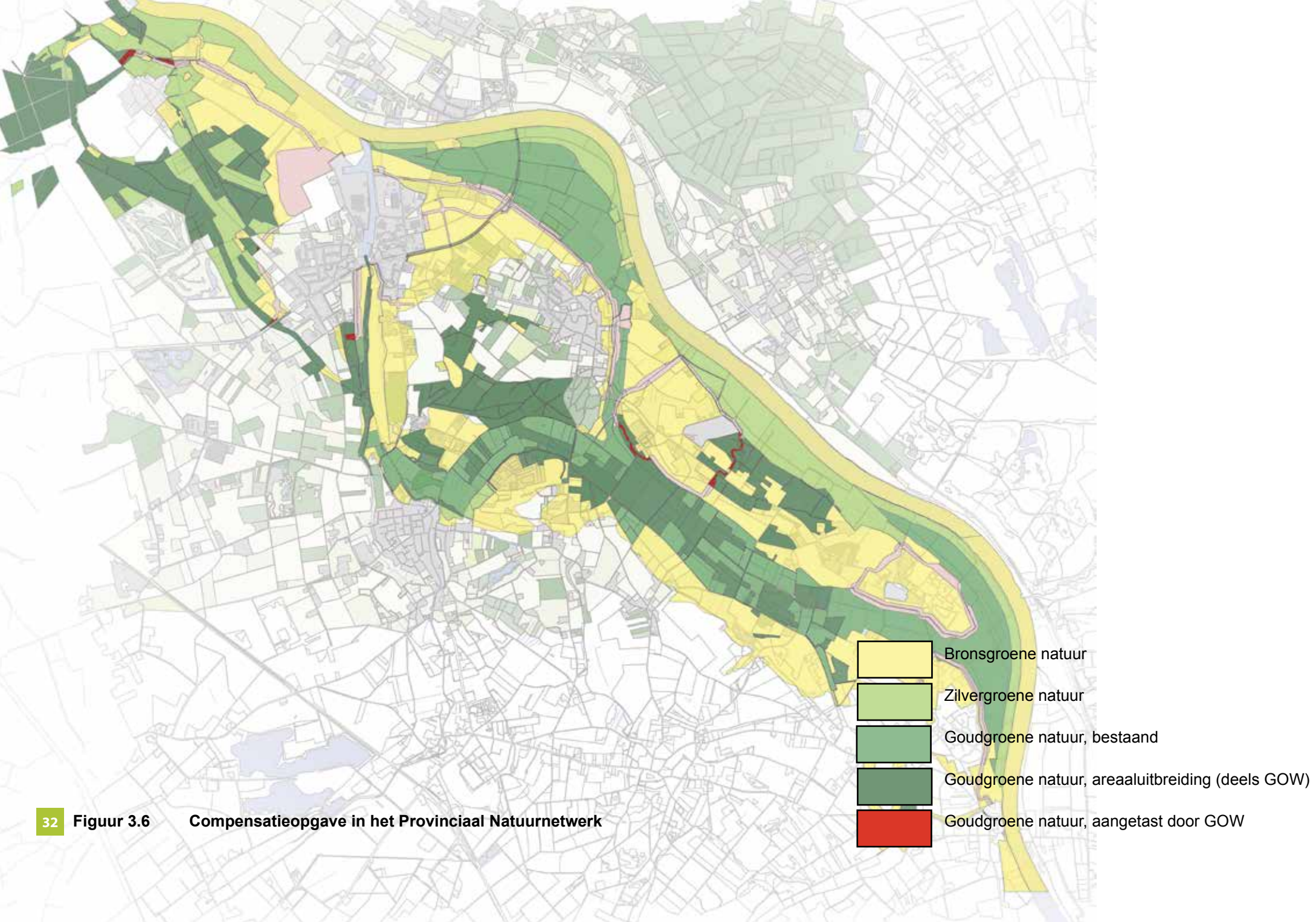

Figuur 3.5 Inventarisatie 2014 jaarrond beschermde nesten
(Provincie Limburg, broedvogel inventarisatie 2014, Natuurrapport MER, Royal HaskoningDHV, 2015)

Legenda

- Onderzoeksg gebied**
- Boomvalk
 - Buizerd
 - Havik
 - Kerkuil
 - Ransuil
 - Slechtvalk
 - Sperwer
 - Steenuil
 - Wespendief

gegevens Provincie Limburg
(broedvogel inventarisatie 2014)

32 **Figuur 3.6** Compensatieopgave in het Provinciaal Natuurnetwerk

- en monumentaal erfgoed te koesteren en optimaal te gebruiken. Voor deze categorie geldt alleen compensatie indien de kernkwaliteiten van de Bronsgroene landschapszone en/of van het Beschermingsgebied Nationaal landschap Zuid-Limburg worden vernietigd, verstoord en/of versnipperd. Eventuele vernietiging van bosgebieden en/of opgaande elementen binnen de bronsgroene zone vallen binnen de compensatieplicht van de boswet.
- Het buitengebied, tot slot, biedt de meeste ruimte voor land- en tuinbouw en vrijetijdseconomie. Ook hier is geen sprake van compensatieplicht.
- (Provincie Limburg, Beleidsregel Natuur, maart 2015).

Tabel 3.1 Globaal overzicht compensatiefactor aantasting goudgroene natuur

Vegetatietype	Compensatiefactor
Bos, heide, schraalgraslanden,	200%
Zeggenmoeras	166%
Struwelen	133%
Kruidenrijk grasland (vochtig / droog)	133%
Kruidenrijke akkers, pioniersgemeenschappen, vochtige ruigten	133%
Agrarisch gebied (weiland / akkerland)	100%

De indeling van goudgroene, zilvergroene en bronsgroene waarden is op figuur 3.5 te zien. Figuur 3.6 laat zien waar de ruimtelijke ontwikkelingen van de gebiedsontwikkeling samenvallen met deze natuurzones. De onderdelen van de gebiedsontwikkeling zijn zo gekozen dat het effect op natuurwaarden minimaal is. Zo valt het grootste deel van de keringen in de bronsgroene of zilvergroene zone en de rondweg en havenontwikkeling in de bronsgroene natuurzone. In deze gebieden is geen sprake van compensatieplicht vanuit de beleidsregel natuur. Wel dienen bosgebieden en opgaande beplanting in de zilvergroene- en bronsgroene zone volgens de boswet te worden gecompenseerd (zie pagina 34) binnen de betreffende natuurzones.

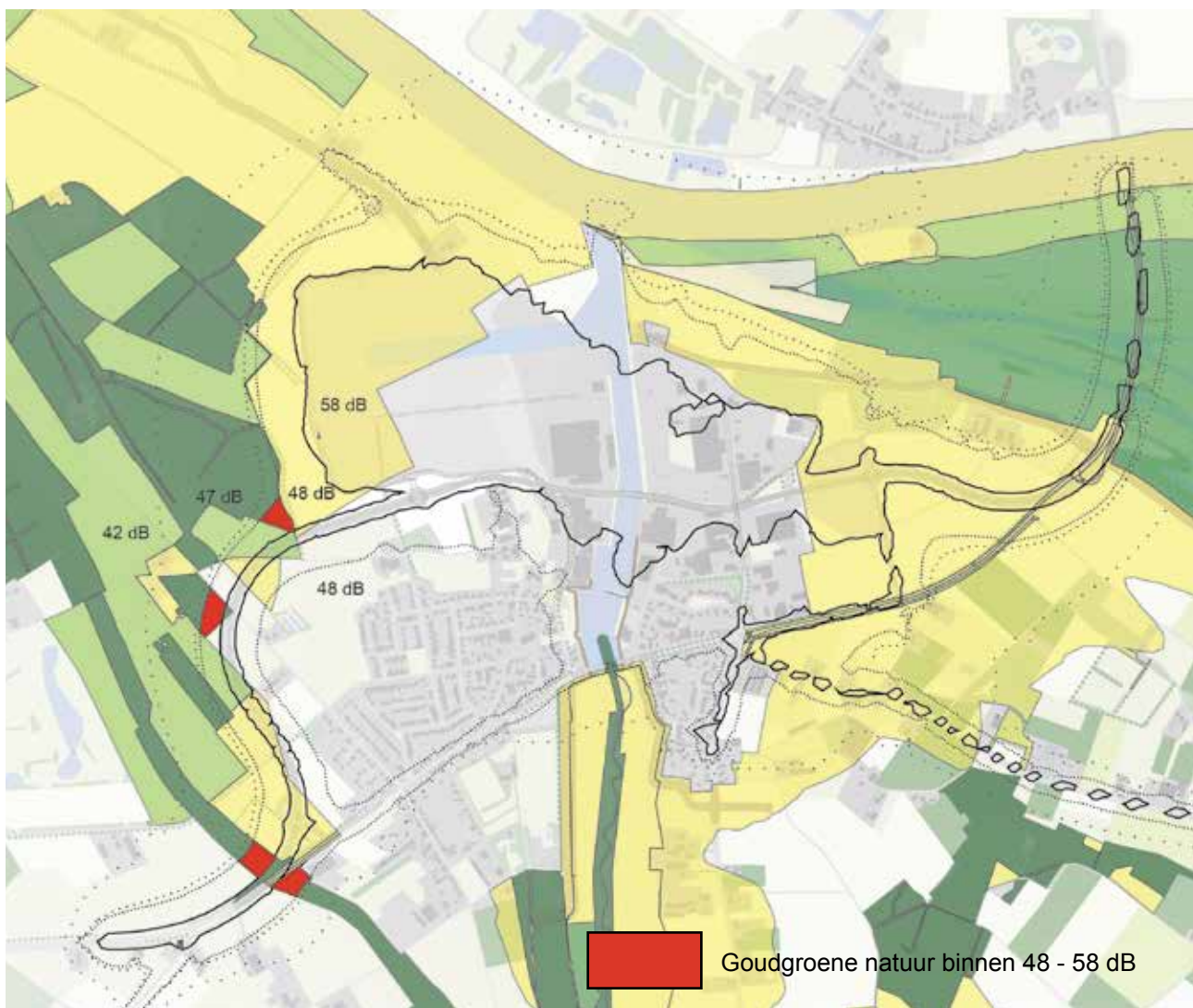
De goudgroene zone wordt op enkele plekken aangetast, onder andere nabij Geijsteren, Blit-

terswijck en de Galgenberg en twee 'plukjes' ter plaatse van de rondweg. In tabel 3.2 is samengevat hoeveel oppervlak van de goudgroene zone wordt aangetast en hoe deze gecompenseerd dient te worden. Het totaal aan te compenseren goudgroene natuur is circa 8 hectare.

Met de gebiedsontwikkeling wordt tegelijkertijd een groot oppervlak (circa 340 hectare) aan nieuwe natuur ontwikkeld in de Oude Maasarm en de hoogwatergeulen (Projectbureau Ooijen-Wanssum, 2015). Voor het bepalen van de compensatieopgave wordt ervan uitgegaan dat de te compenseren 8 hectare opgenomen kan worden als onderdeel van de nieuw te ontwikkelen natuur in de goudgroene natuurzone binnen Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum (compensatie in natura). Dit houdt in dat er geen sprake is van compensatie in nieuw te verwerven gebieden.

Tabel 3.2 Overzicht compensatieopgave binnen goudgroene natuurzone volgens Provinciale Beleidsregel Natuur (Provincie Limburg, maart 2015)

Ingrep	Vegetatietype	Oppervlak (ha)	Compensatiefactor	Compensatie-Opgave (ha)
Aanleg keringen	Agrarisch	0,8	100%	0,8
	Bos	3,45	200%	6,9
Rondweg Wanssum	Bos	0,2	200%	0,4
Totale opgave				8,1

34 **Figuur 3.7** Compensatieopgave indirecte effecten door geluidverstoring

Indirecte effecten door geluidverstoring

Met de aanleg van de provinciale rondweg en uitbreiding van de haven, wordt de geluidsbelasting vergroot. Nadelige effecten door geluid zijn compensatieplichting.

Compensatieregels voor geluidsverstoring zijn uitgewerkt in de methodiek natuurcompensatie Limburg (Natuurbalans, Limes Diversens, 2007). Compensatie van geluidverstoring is alleen aan de orde als het betreffende perceel ruimtelijk door de maatregel wordt aangetast en onderdeel uitmaakt van de goudgroene natuurzone.

Binnen het ruimtebeslag van de provinciale rondweg vallen 4 percelen uit de goudgroene natuurzone (zie figuur 3.7). Van deze percelen is bekeken welk ruimtebeslag binnen de geluidscontouren vallen. De compensatieopgave voor geluidverstoring is circa 0,4 ha (zie tabel 3.3).

Boswet

Een bijzondere vorm van gebiedsbescherming gaat uit van de Boswet. Die beschermt bosopstanden die groter zijn dan 10 are, en met een kroonsluiting van meer dan 30% alsmede laanbeplantingen die uit meer dan 20 bomen bestaan. Er zijn diverse uitzonderingen voor onder andere kerstdennen, wegbeplantingen en beplantingen in één rij langs landbouwwegen, voor zover die bestaan uit populieren of wilgen, uitgezonderd knotwilgen. Daarnaast bestaat de verplichting om de gekapte opstand binnen drie jaar te herplanten. In bijzondere gevallen kan de herplant op een ander perceel plaatsvinden of kan een ontheffing van

de herplantplicht worden aangevraagd.

Vernietiging van bosoppervlak dient 1 op 1 gecompenseerd te worden. Vanuit de Provinciale beleidsregel natuur dienen bosgebieden en opgaande groene elementen die onderdeel vormen van de bronsgroene- en zilvergroeene natuurzone, binnen diezelfde natuurzones te worden gecompenseerd.

Binnen het plangebied van de gebiedsontwikkeling is geïnventariseerd waar bos en houtopstanden verdwijnen door de voorgenomen maatregelen. Naast het bos dat verdwijnt door de aanleg van kades en de rondweg zal er ook bos en laanbeplanting verdwijnen vanwege rivierkundige overwegingen in de hoogwatergeulen en de Oude Maasarm. Zie voor het totaal overzicht kaart 3.8 en tabel 3.4.

Voor de te kappen bomen zal ook een kapmelding moeten worden gedaan bij de betreffende gemeenten.

- Binnen de gemeente Venray is een kapvergunning nodig bij kap van bomen die staan aangegeven op de kaart met monumentale en waardevolle bomen of als bomen worden gekapt in aandachtsgebieden.
- Binnen de gemeente Horst aan de Maas is een kapvergunning nodig bij kap van bomen die staan aangegeven op de bomenlijst. Ook is er voor beide gemeenten een kapvergunning nodig als bomen in het bestemmingsplan als bos, natuur of waardevolle houtopstand staan vermeld (te bepalen via de site Ruimtelijkeplannen.nl en www.horstaandemaas.nl). De te kappen bomen en houtopstanden zijn gespiegeld aan het beleid van de twee

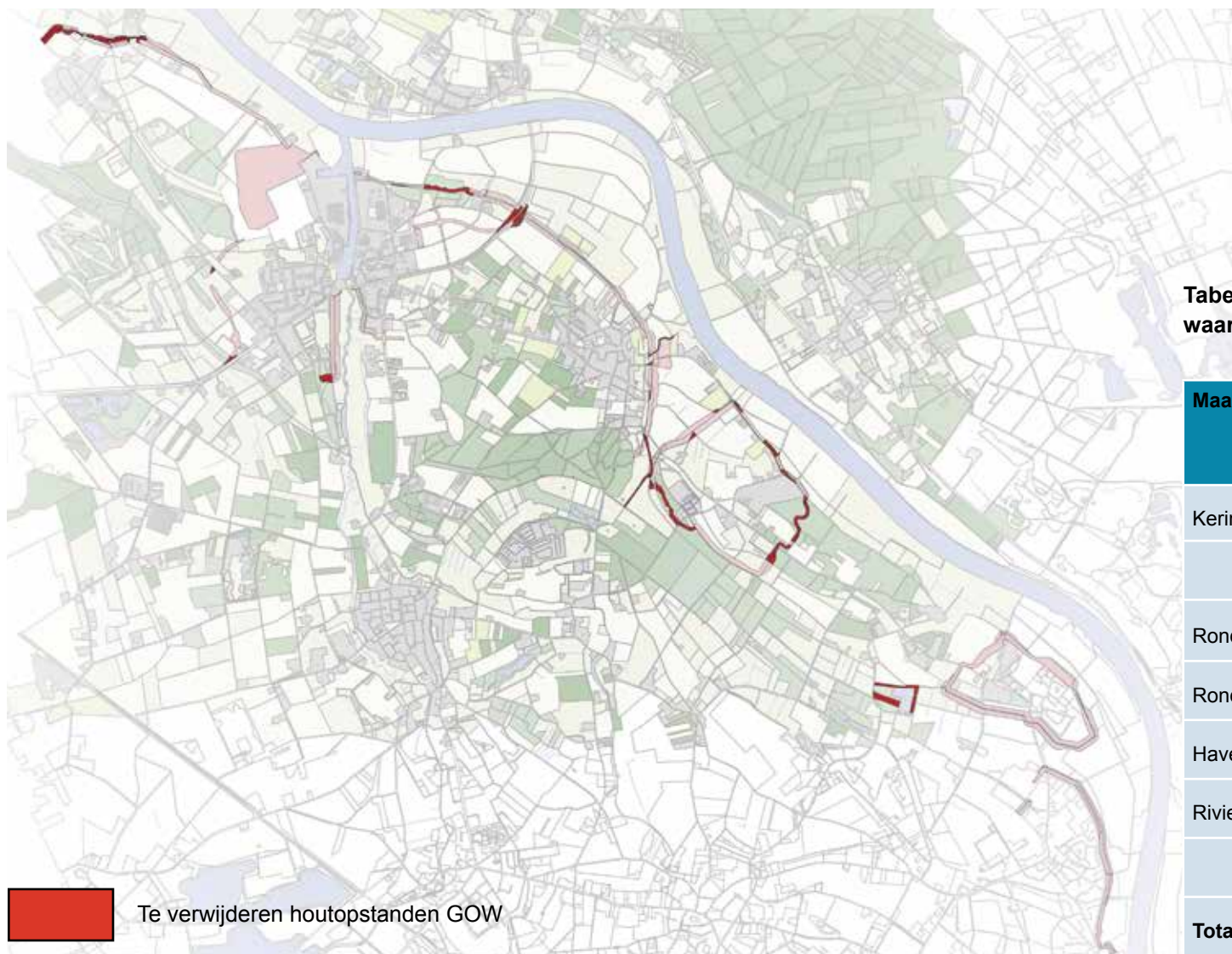
Tabel 3.3 Samenvatting compensatieopgave externe effecten door geluidverstoring

Type natuur	Vernietigd preferent leefgebied (ha)	Oppervlak (ha)	Compensatiefactor	Compensatie-Opgave (ha)
Goudgroen	Tussen 48 – 58 dB	2 ha	20% v/h verstoorde gebied	0,4 ha
Goudgroen	> 58 dB	n.v.t.	50% v/h verstoorde gebied	n.v.t.

gemeenten. Binnen de gemeente Venray is er geen overlap tussen de te kappen bomen en de kaart met monumentale bomen. In de gemeente Horst aan de Maas staan de te kappen zomereiken bij kasteel Ooijen op de bomenlijst.

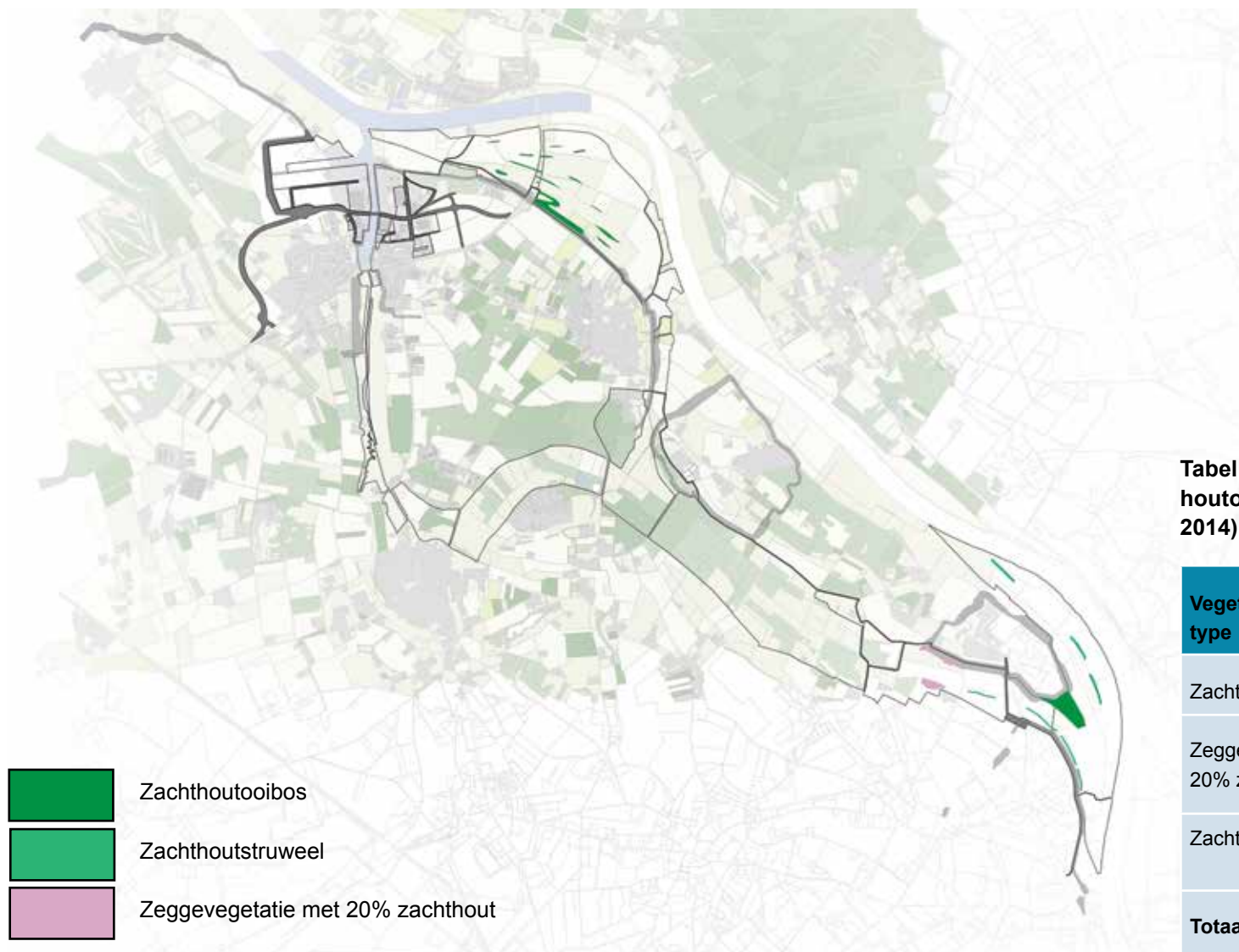
Met de natuurontwikkeling in de Oude Maasarm en hoogwatergeulen is ook bos voorzien in de goudgroene natuurzone. In het rivierkundig model zijn de verwachte vegetatietypes opgenomen en hydraulisch doorgerekend. Hierin zien we dat er rekening wordt gehouden met ruim 13 ha nieuw te ontwikkelen bos en struwelen. Dit bos is van het natte natuurtype en bestaat voornamelijk uit zacht-houtoibos. De verwachting is dat dit bos snel tot ontwikkeling zal komen via spontane opslag en successie.

De 13,4 ha aan nieuw te ontwikkelen bos is echter niet voldoende om de gehele opgave voor de boswet van 15,3 ha te dekken. Er zal gezocht moeten worden naar circa 2 hectare te benutten ruimte om te gemoet te kunnen komen aan de verplichtingen van de Boswet.

Tabel 3.4 Areaal bos en houtopstanden waarvoor de boswet in werking treedt

Maatregel	Vegetatie-type	Opgave (ha)
Kering	Bos	8,5
	Bomenrij	1,7
Rondweg	Bos	1,0
	Bomenrij	0,2
Haven	Bomenrij	0,4
Rivierkundig	Bos	2,5
	Bomenrij	0,9
Totaal		15,3

Tabel 3.5 Te verwachte bos en houtopstanden (rivierkundigmodel RHDHV, 2014)

Vegetatie-type	Oppervlak (ha)	Oppervlak bos (ha)
Zachthoutooibos	9,7	9,7
Zegge homogeen met 20% zachthoutstruweel	2,1	0,4
Zachthoutstruweel	3,2	3,2
Totaal		13,43

Figuur 3.9 Nieuw te ontwikkelen bos en houtopstanden Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum

3.3 Nadere uitwerking flora- en fauna-wet omgeving Wanssum

De compensatieopgave voor versnippering en verlies aan foerageergebied voor de das en steenuil in de omgeving Wanssum is in deze paragraaf nader uitgewerkt.

Compensatieopgave voor de das

Voor het bepalen van de compensatieopgave voor de das wordt uitgegaan van de Methodiek Natuurcompensatie Limburg (Hoogerwerf & Heijkers, 2007) en de soortenstandaard voor de das (Dienst Regelingen, 2012). In deze methodiek wordt geen onderscheid gemaakt tussen burchten en bijburchten. Alle in gebruik zijnde burchten worden als even belangrijk geacht. De regels m.b.t. compensatie en mitigatie zijn als volgt:

Compensatie m.b.t. vernietiging:

- Bij vernietiging van areaal binnen een straal van 50m tot de burchtlocatie dient het volledige leefgebied in de directe nabijheid van de burcht te worden gecompenseerd, ook wanneer maar een gedeelte wordt vernietigd. De compensatie dient te worden gerealiseerd voordat de verstoring door de ingreep plaatsvindt.
- Tussen een straal van 50 – 500 m tot de burchtlocatie bevindt het zogenaamde preferent leefgebied. Het areaal preferent leefgebied dat door de ingreep wordt vernietigd dient te worden gecompenseerd. Indien het vernietigde deel meer dan 50% van de gehele cirkel beslaat, dient het volledige leefgebied

Figuur 3.10
Actuele dasenburchten en bijbehorend foerageergebied rondom Wanssum (Derksen en Droesen, 2014)

Figuur 3.11
Geschikt foerageergebied per dassenburchten (Derksen en Droesen, 2014)

- als vernietigd worden beschouwd en in zijn geheel te worden gecompenseerd.
- Tussen een straal tussen 500 – 1200 m tot de burchtlocatie bevindt zich het foerageergebied. Vernietiging in dit deel hoeft niet gecompenseerd te worden.
- Vernietiging van areaal in het uitloopgebied, binnen een straal van 1200 – 1600 m tot de burchtlocatie, hoeft niet gecompenseerd te worden.

Mitigatie m.b.t. versnippering:

- Dassentunnels dienen te worden aangelegd op locaties waar een bestaande weg een wissel kruist (voor zover deze weg onderdeel uitmaakt van het project). Nieuwe wegen dienen te worden uitgerasterd.
- Wanneer een tracé de burchtlocatie en/of het preferent leefgebied doorsnijdt (0 – 500 m tot de burchtlocatie), dient binnen dit gebied om de 150 m dassentunnels te worden geplaatst.
- Bij doorsnijding van het foerageergebied (500 m – 1200 m tot de burchtlocatie) dient binnen dit gebied om de 200 m dassentunnels te worden geplaatst.
- Bij doorsnijding van het uitloopgebied (1200 m – 1600 m tot de burchtlocatie) dient binnen dit gebied om de 250 m dassentunnels te worden geplaatst.

Bovenstaande is een richtlijn. Op welke afstand de tunnels van elkaar komen te liggen is maatwerk, afhankelijk van de landschappelijke inpassing en de ligging van huidige wissels.

Zowel de soortenstandaard als de methodiek natuurcompensatie geven een richtlijn voor de manier waarop de compensatie moet worden uitgewerkt. De beide richtlijnen liggen enigszins uit elkaar. Bij methoden maken onderscheidt tussen waardevol en marginaal foerageergebied:

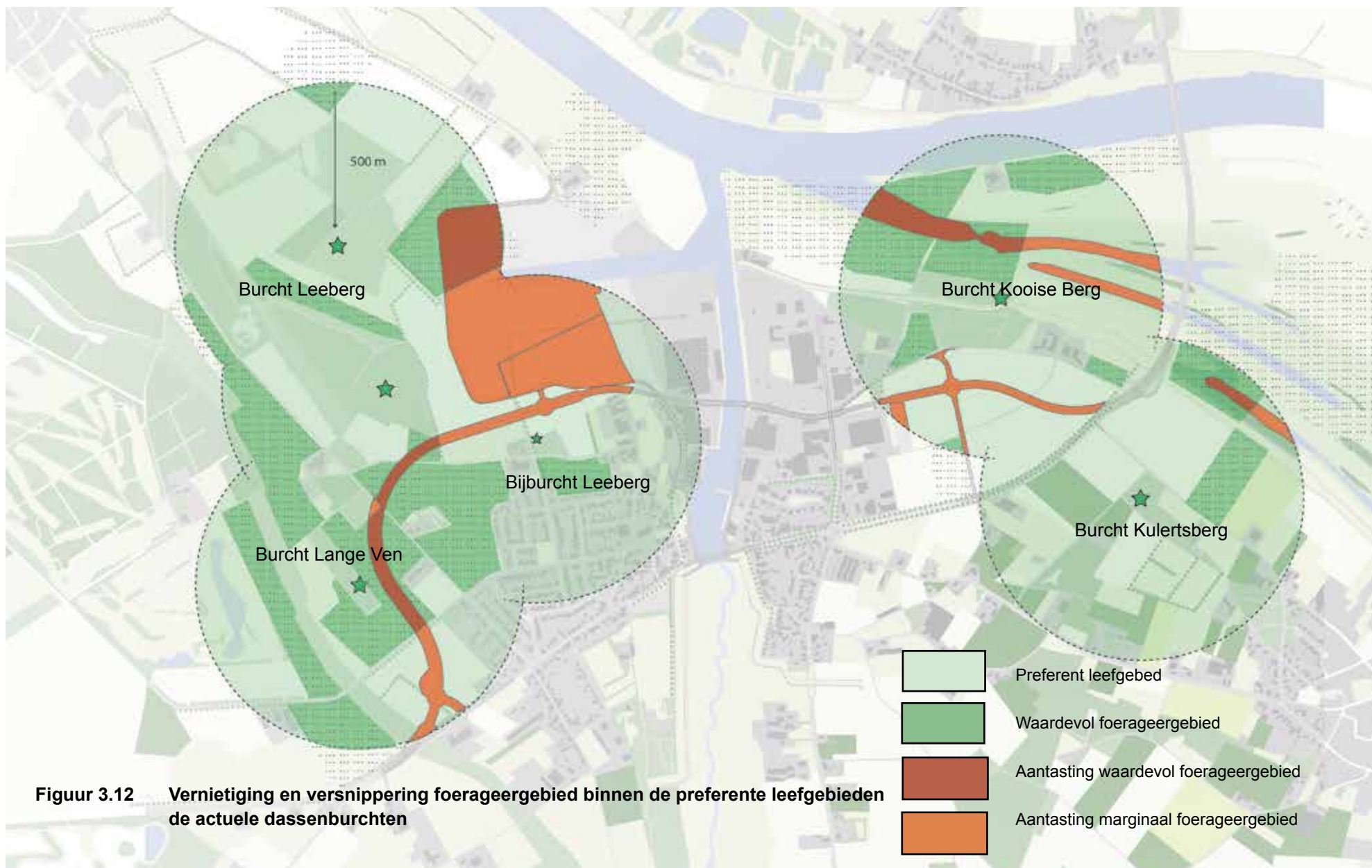
- Onder waardevol foerageergebied worden gronden verstaan bestaande uit vochtig grasland, begraasde weilanden, boomgaarden, hagen, houtwallen, struweel, bosjes, oeverzones en gazonnen.

- Onder marginaal foerageergebied vallen maissakkers, plas-dras natuur en schrale natuur.
- Sloten, verhard oppervlak, stedelijk gebied, intensief bouwland en intensief grasland (engels raaigras, kweek) worden geheel buiten beschouwing gehouden als foerageergebied.

In overleg met provincie Limburg en initiatiefnemer van haven Wanssum en op basis van de gebiedskenmerken van de lokale dassenpopulatie, is afgesproken om verlies van waardevol foerageer-

Tabel 3.6 Samenvatting compensatieregels voor de das en de gehanteerde methodiek voor Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum

Categorie	Locatie	Compensatiefactor soortenstandaard	Compensatiefactor Methodiek natuurcompensatie Limburg	Gehanteerde compensatiemethodiek Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum
Burchtlocatie	0 - 50 m t.o.v. de burcht	Compensatie volledige leefgebied	Compensatie volledige leefgebied	Compensatie volledige leefgebied
Preferent leefgebied, waardevol gronden	Tussen 50 – 500 m t.o.v. de burcht	Compensatie vernietigd deel 120%	Compensatie vernietigd deel 52%	Compensatie vernietigd deel 100%
Preferent leefgebied, marginaal gronden	Tussen 50 – 500 m t.o.v. de burcht	Compensatie vernietigd deel 50%	Compensatie vernietigd deel 44%	Compensatie vernietigd deel 50%
Foerageergebied en uitloopgebied	Tussen 500 – 1600 m t.o.v. de burcht	Geen compensatie nodig.	Geen compensatie nodig.	

Figuur 3.12 Vernietiging en versnippering foerageergebied binnen de preferente leefgebieden de actuele dassenburchten

gebied 100% te compenseren en voor verlies van marginale gronden 50%. Zie voor de toegepaste methodiek tabel 3.6.

Voor de berekening van de compensatieopgave voor de das, zijn we uitgegaan van de informatie die beschikbaar is gesteld door de dassenwerkgroep waaronder de coördinaten van actieve burchten en het profielwerkstuk ‘Dassen rond Wanssum’ (Derksen en Droesen, 2014) met actuele informatie over dassenburchten, wissels en foerageergebied.

Rondom de actieve burchten en de bijburcht is het primaire foerageergebied bepaald door een cirkel met een straal van 500 meter om de burcht te trekken. Binnen deze cirkels is onderscheidt gemaakt tussen waardevol en marginaal foerageergebied, gebaseerd op de inventarisatie van Droesen. Het oppervlak dat wordt vernietigd door de uitbreiding van het haventerrein west, het haventerrein oost en de aanleg van de provinciale rondweg is in door middel van GIS berekend (zie figuur 3.12). Een groot deel hiervan is marginaal leefgebied waarvoor een compensatiefactor van 50% wordt gehanteerd. Een kleiner deel is waardevol leefgebied, waarvoor een compensatiefactor van 100% wordt gehanteerd.

De dassen van de Kooise Berg en Kulertsberg, ondervinden hinder van de aanleg van de rondweg aan de oostkant van Wanssum en de hoogwatergeul Wanssum. Ze profiteren echter van een toename van het areaal aan geschikt foerageergebied door de natuurontwikkeling in de weerd

Figuur 3.13 Das (DLG, 2012)

Figuur 3.14 Voorbeeld dassentunnel en -raster

Tabel 3.7 Samenvatting compensatieopgave voor de das rondom Wanssum

Locatie	Vernietigd preferent leefgebied (ha)	Kwaliteit leefgebied	Compensatiefactor	Compensatie leefgebied (ha)
Haven Wanssum	4,1	Waardevol	100%	4,1
	17,0	Marginaal	50%	8,5
Rondweg west	2,6	Waardevol	100%	2,6
	3,8	Marginaal	50%	1,9
Rondweg oost	2,2	Marginaal	50%	1,1
Bedrijventerrein oost	0,3	Marginaal	50%	0,15
Hoogwatergeul Wanssum	3,6	Waardevol	100%	3,6
	3,2	Marginaal	50%	1,6

Wanssum. De te ontwikkelen extensieve graslanden in combinatie met opgaande beplanting rondom de hoogwatergeul Wanssum bieden daarmee voldoende compensatie voor het verlies aan foerageergebied. Wel noodzakelijk is het aanbrengen van veilige oversteken over de rondweg en de Venrayseweg. Ook moet er een goede verbinding komen tussen de hoogwatergeul Wanssum en de binnendijks gelegen dassenburcht.

Het verlies aan foerageergebied voor de das aan de westkant van Wanssum kan niet uitgewisseld worden met natuurontwikkeling elders binnen het plangebied, deze compensatieopgave zal moeten worden opgelost door het nemen van aanvullende maatregelen in de directe omgeving van Wanssum. De compensatieopgaven voor de das rondom Wanssum betreft:

- Compensatie van circa 17,1 ha foerageergebied
- Mitigatie versnippering rondweg door uitrastere en plaatsen van dassentunnels

Wijze van compensatie das

De compensatie van vernietigd terrein dient zo dicht mogelijk bij de betreffende burcht plaats te vinden door het realiseren van geschikt foerageergebied. Het oppervlak dat nodig is, is afhankelijk van de foerageerkwaliteit van het terrein dat verloren gaat. In feite gaat het erom dat de das in staat blijft om te voldoen in zijn voedselvoorziening. Hiervoor is het nodig om de 'voedingswaarde' die verloren gaat ten minste te compenseren. De uitwerking daarvan is, zoals in de soortenstandaard en de Methodiek Natuurcompensatie Limburg staat vermeld, maatwerk.

Het hoofdvoedsel van de das bestaat uit regenwormen. Naast wormen eet een das ook insecten, slakken, amfibieën, (nesten van) muizen, ratten, egels, kleine kadavers, bessen, valfruit, granen en maïs. Compensatie van dassenfoerageergebied is dan ook gericht op het creëren van de juiste omstandigheden voor het vinden van voedsel. Zeer effectief is het uitbreiden van het areaal begraasd grasland wat een ideaal leefgebied is voor regenwormen. Een andere maatregel is het aanbrengen van landschapselementen zoals heggen, boszomen, houtwallen en valfruitbosjes met een gevarieerde begroeiing aan noten- en vruchten dragende bomen en struiken. Hiermee zal er tevens een groter aanbod aan dierlijke prooien beschikbaar komen.

Compensatie van dassenfoerageergebied dient bij voorkeur plaats te vinden op locaties die in de huidige situatie ongeschikt zijn danwel marginaal in gebruik, bijvoorbeeld het omvormen van akkers naar begraasd weiland.

Compensatieopgave voor de steenuil

Voor het bepalen van de compensatieopgave voor de steenuil is gebruik gemaakt van de soortenstandaard steenuil (www.steenuil.nl, DLG, 2012). Deze geeft aan dat de steenuil een maximale foerageerafstand van 300 m ten opzichte van de verblijfsplaats kent en een territoriumgrootte heeft van 5 tot 30 hectare.

Het geschikt leefgebied van de twee steenuilpaartjes is bepaald door rondom de verblijfplaatsen

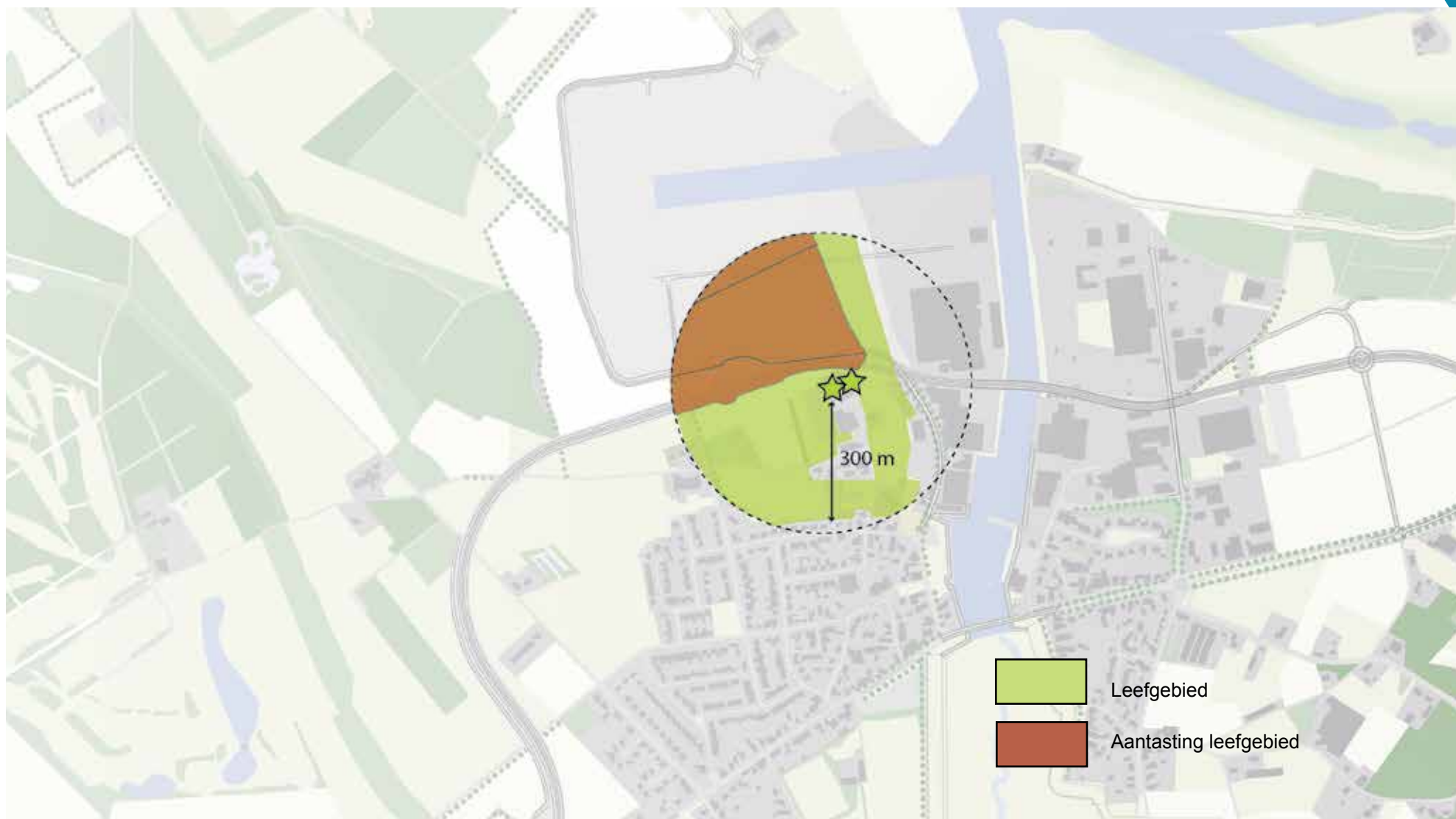

Figuur 3.15 Steenuil (DLG, 2012)

een cirkel met een straal van 300 meter te tekenen en hierbinnen onderscheidt te maken tussen geschikt en ongeschikt foerageergebied. Het gebied binnen deze cirkel is een typisch steenuilengebied. Het bestaat uit akkerland en grasland omringd door 'rommelige' erven van woonhuizen en boerderijen. Het huidige haventerrein vormt de oostelijke grens van het gebied en wordt beschouwd als ongeschikt gebied. Met deze analyse is ingeschat dat het huidige leefgebied van de 4 twee paartjes circa 20 ha beslaat.

Het areaal geschikt foerageergebied dat verloren gaat danwel ruimtelijk wordt afgesneden, moet gecompenseerd worden (zie tabel 3.8). Indien de verblijfplaats vernietigd wordt of volledig wordt afgesneden van het leefgebied, zijn aanvullend ook de volgende maatregelen nodig:

- Op tijd nieuwe huisvestingsmogelijkheden aanbieden (minimaal 3 maanden voorafgaand aan het vernietigen van de huidige verblijfplaats), bijvoorbeeld in de vorm van steenuil-

Figuur 3.16 Vernietiging en versnippering leefgebied steenuil

Tabel 3.8 Compensatiemethodiek voor de steenuil

Categorie	Locatie	Compensatieplicht?	Compensatiemaatregel
Nestlocatie		Ja	Nieuwe huisvestingmogelijkheden aanbieden
Waardevol foerageergebied	Tot 300 m ten opzichte van de verblijfplaats	Ja	100% compensatie vernietigd deel met vergelijkbare kwaliteit
Ongeschikt foerageergebied		Nee	N.v.t.

- kasten of door het maken van een toegang tussen dakbedekking en isolatielaag.
- Aanbieden bij voorkeur minimaal drie vervangende plekken waar gebroed kan worden (binnen 200 meter van geschikt/nieuw leefgebied)

Door de uitbreiding van de haven wordt ongeveer de helft van het bestaande foerageergebied vernietigd. De steenuil moet na aanleg van de haven ten minste 300m vliegen om groter foerageergebied te bereiken. Dit valt buiten de home range van de steenuil. Hierdoor wordt de nestplaats in grote mate ongeschikt voor de steenuil.

De rondweg, die vlak langs de huidige verblijfplaats van de steenuilen is gepositioneerd snijdt het noordelijk foerageergebied in zijn geheel af waardoor dit deel nagenoeg als verloren kan worden beschouwd. De ligging van de provinciale rondweg is dan ook bepalend voor de berekening van de compensatieopgave. Het afgesneden gebied beslaat 8,2 ha (zie figuur 3.16 en tabel 3.9).

Voor de twee steenuilparen dient in de directe omgeving van de huidige verblijfslocatie de volgende compensatiemaatregelen te worden genomen:

- Herstel van 8,2 ha ha foerageergebied
- Aanbrengen van 6 steenuilkasten op 3 plaatsen, bereikbaar vanaf de huidige verblijfplaats

Wijze van compensatie

De mate van kwaliteitsverbetering en het oppervlak dat nodig is, om aan de taakstelling te voldoen zijn afhankelijk van de foerageerkwaliteit van het terrein dat verloren gaat. In feite gaat het

Tabel 3.9 Samenvatting compensatieopgave voor de steenuil

Locatie	Vernietigd en/of afgesneden leefgebied (ha)	Kwaliteit leefgebied	Compensatiefactor	Compensatie leefgebied (ha)
Haven Wanssum	6,4	Waardevol	100%	6,4
Rondweg	1,8	Waardevol	100%	1,8
Totale opgave	8,2		N.v.t.	8,2

erom dat de steenuil in staat blijft om te voldoen in zijn voedselvoorziening. Hiervoor is het nodig om de 'voedingswaarde' die verloren gaat ten minste te compenseren door middel van het aanbrengen van 'rommelige' landschapselementen zoals:

- overhoeken
- kruidenzomen
- ruigten, bijvoorbeeld tussen een dubbele rij rasters
- struwelen
- takkenrillen, houtstapels, composthoppen en mesthoppen
- kortgrazige percelen, zoals schapen- en paardenweitjes
- hoogstamboomgaarden
- struiken en bomen die noten of vruchten dragen

Het volgende is van belang bij de compensatie:

- Er dient gezorgd te worden voor voldoende rust en voor bescherming tegen bijvoorbeeld predatoren, verdrinking, aanrijding en doorvalen door een schoorsteen.
- De herstelmaatregelen dienen te worden getroffen binnen een straal van 300 meter van de (potentiële) nestplaats, maar niet binnen het territorium van een ander broedpaar.
- Het effect van de te nemen maatregelen dient duurzaam genoeg zijn.
- Compensatiemaatregelen waaronder nieuwe nestkasten worden bij voorkeur buiten de 48db contour voorzien om geluidsverstoring zoveel mogelijk te beperken.

De compensatiemaatregelen voor de das en steenuil vertonen een grote overlap. Voor beide soorten zijn extensieve begraasde percelen, landschapselementen en noten- en vruchtdragende struiken en bomen van belang.

Indien op de juiste locaties gecompenseerd, kan de compensatieopgave voor de steenuil en das met elkaar overlappen en dus goed gecombineerd worden.

Figuur 3.17 Plaatsen steenuilkast

Conclusie opgave voor natuur

Flora en faunawet

- Compensatie van circa 17,1 ha foerageergebied voor de das en 8,2 ha foerageergebied voor de steenuil aan de westkant van Wanssum door uitbreiden van het areaal (extensief) begraasd grasland een aanbrengen van landschapselementen bestaande uit noten- en vruchtdragende struiken en bomen
- Mitigatie versnippering provinciale rondweg door uitrasteren en plaatsen van dassentunnels
- Aanbrengen van 6 steenuilkasten op 3 plaatsen, bereikbaar vanaf de huidige verblijfplaats

Provinciale Beleidsregel Natuur

Uitgaande van compensatie 'in natura' binnen de goudgroene natuurzone die met de Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum wordt ontwikkeld, is er geen sprake van compensatie in nieuw te verwerven gebieden.

Boswet

- Ontwikkelen van minimaal 2 ha bos

Hoofdstuk 4 Landschapsplan

4.1 Visie

De visie op de inpassing van het haventerrein en de rondweg is gericht op versterking van het bestaande landschap zodanig dat landschappelijke relaties en verbindingen leesbaar blijven en Wanssum een aantrekkelijke dorpsrand houdt. Met deze 'landschappelijk inbedding' ontstaat een logisch samenspel tussen Wanssum (met haven en rondweg) en het landschap.

Maatregelen benodigd voor natuur, het Masterplan landgoed Geijsteren en specifieke wensen en eisen van stakeholders geven verdere invulling aan de structuur van de inbedding.

Landschap en natuurlijk reliëf als basis

Uitgangspunt voor het landschapsplan is het natuurlijke reliëf en de (historische) landschapstypen verbonden aan de rivierterrassen van de Maas (zie figuur 4.1). Het reliëf blijft leesbaar door de typische vegetatie en het functionele gebruik te accentueren. Landschappelijke eenheden, zoals de bolle akker, het weerden landschap en de natte laagtes, blijven tot aan de rand van Wanssum (inclusief haven) zichtbaar.

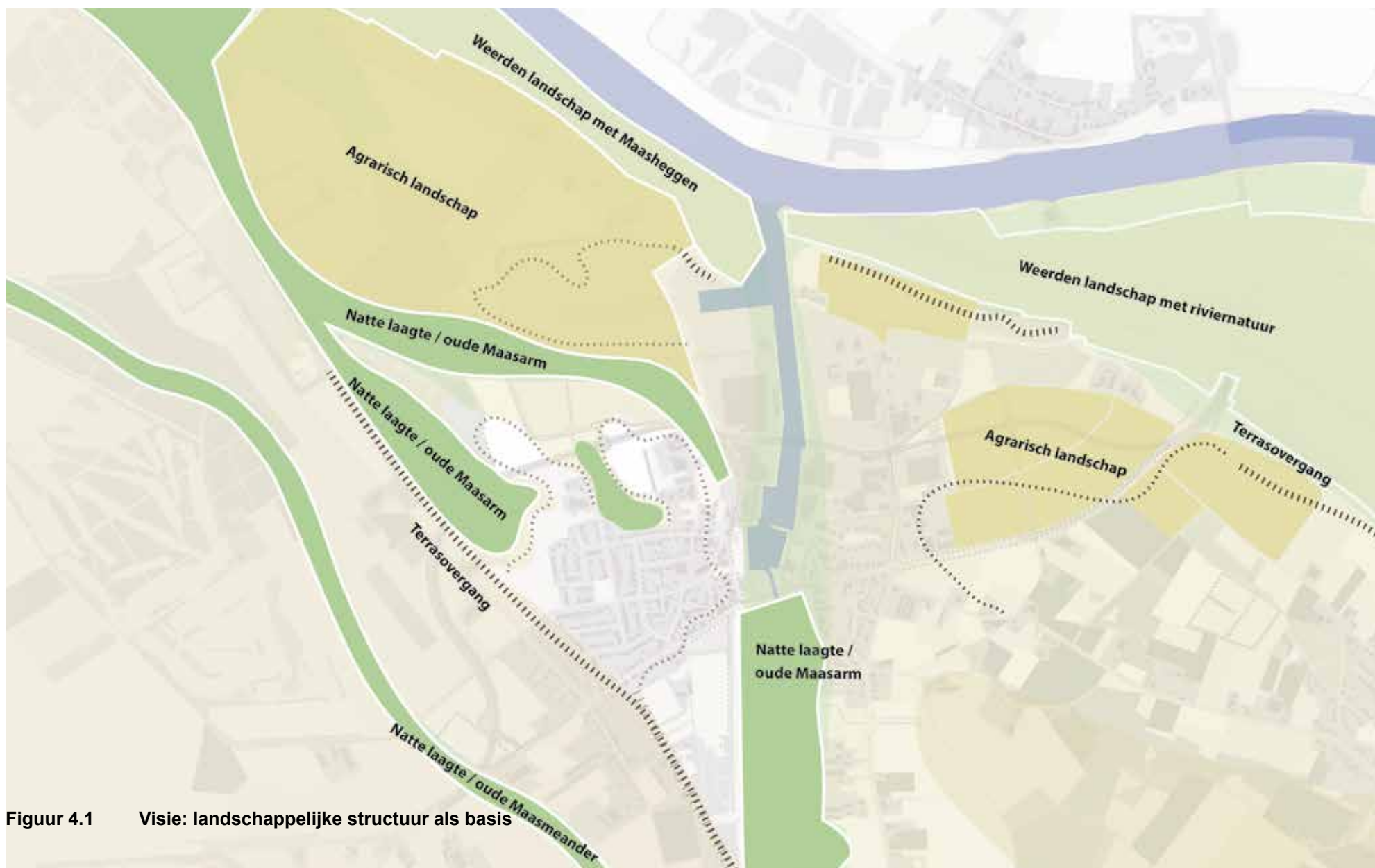
Ook het karakter van de rondweg wordt bepaald door de Maasdal-ervaring, met het terrassenlandschap als de belangrijkste onderlegger. De weg is zo minimaal mogelijk aangekleed en wordt niet beplant. Hiermee is de rondweg ondergeschikt aan het landschap. De weg manifesteert zich het niet als landschappelijke grens maar als een lijn die het landschap doorsnijdt (conform de visie op de rondweg in het 'Kwaliteitskader Gebiedsontwik-

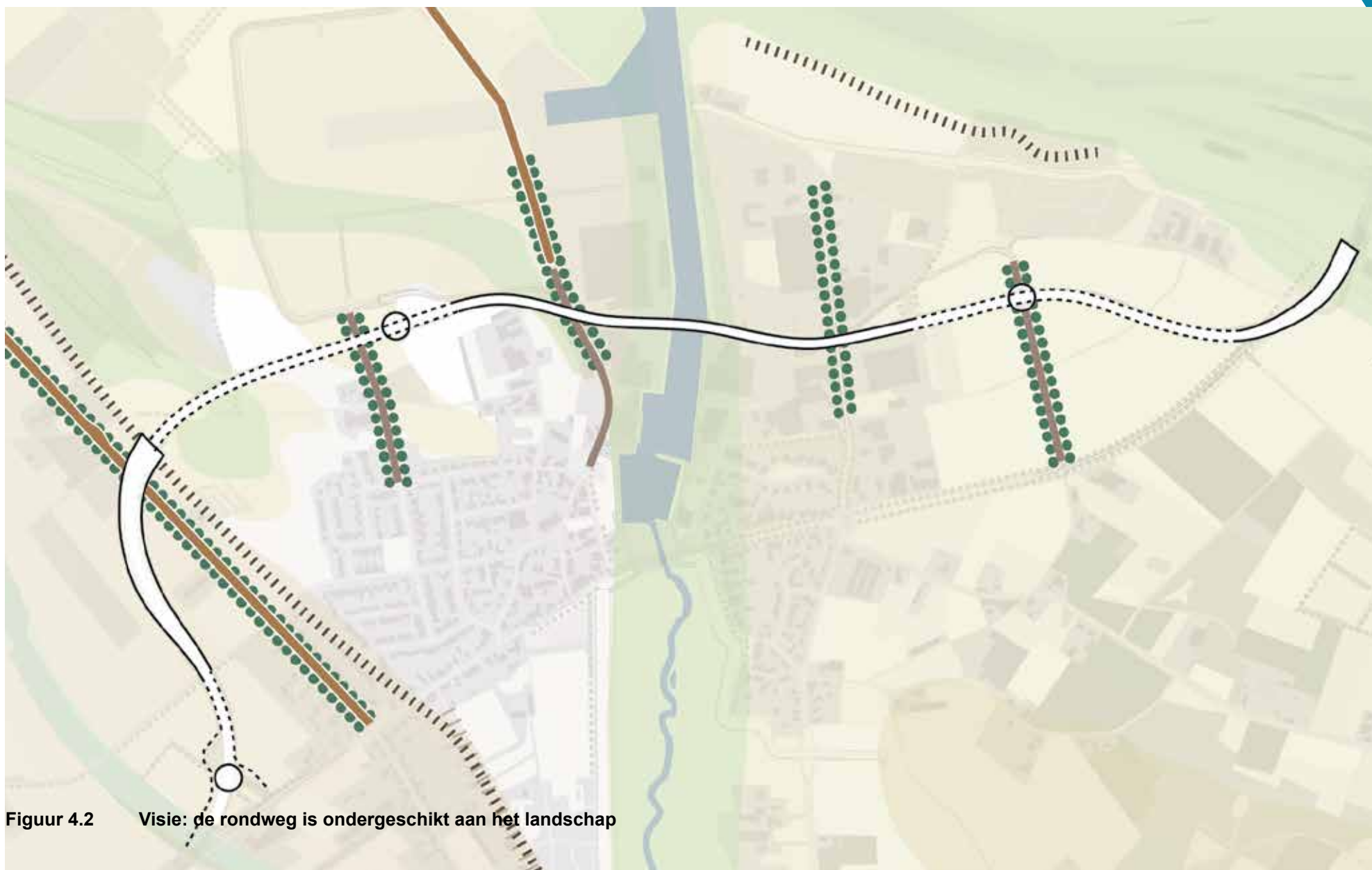
keling Ooijen-Wanssum' (concept, Projectbureau Ooijen-Wanssum, oktober 2014)).

In het hoogteprofiel van de weg wordt ingespeeld op de hoofdstructuur van het landschap. De door kruising van het Maasdal met haar typische reliëf wordt zichtbaar gemaakt door de rondweg mee te laten bewegen met het hoofdreliëf. Hiermee wordt een reeks van sensaties voor de gebruiker van de rondweg gerealiseerd die de landschapsbeleving intensiveren. Het gaat om:

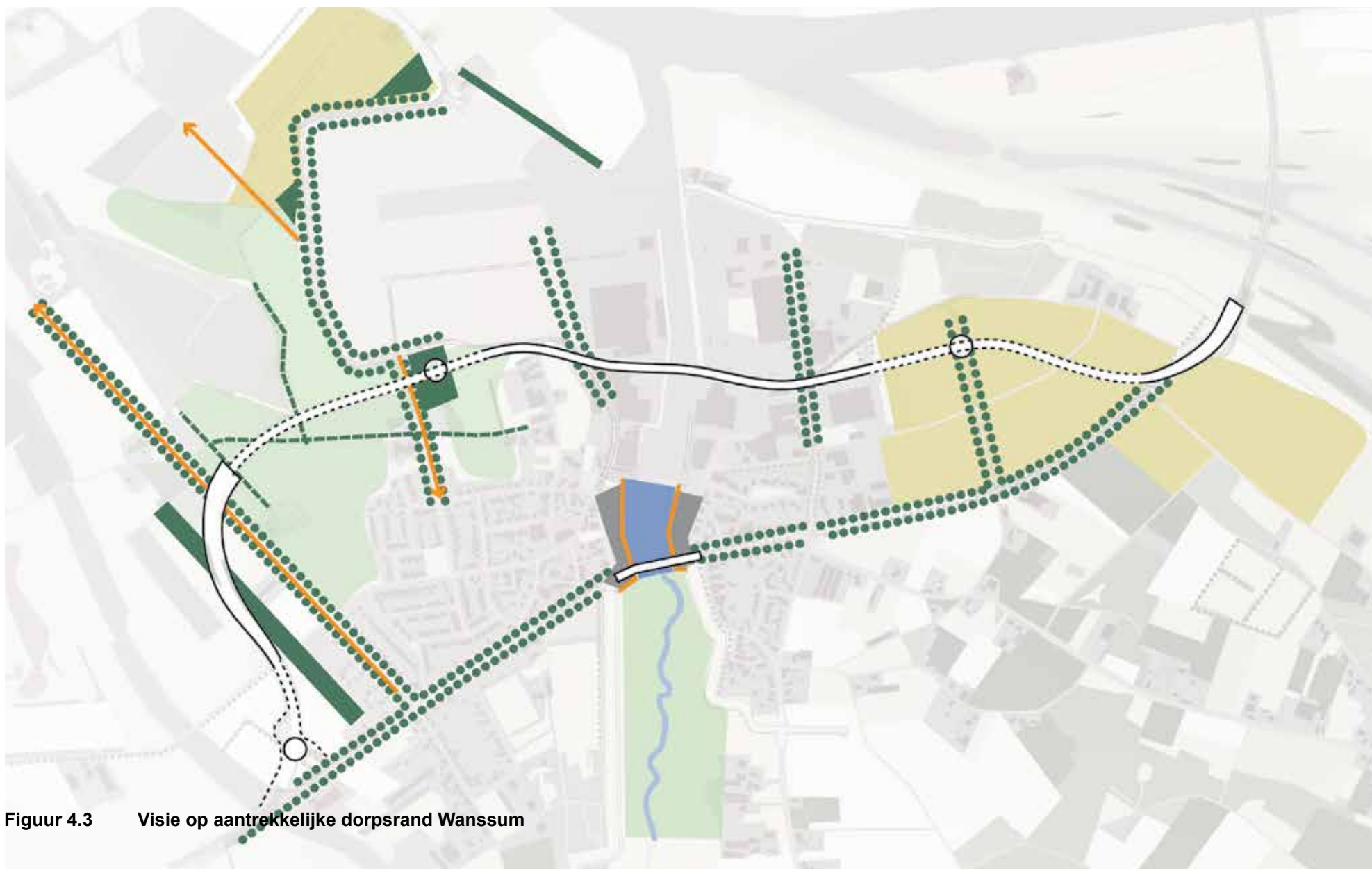
- De geleidelijke doorsnijding van het hoogterras en de passage van de steilrand in de afdaling naar het laag/ middenterras;
- De hoge passage van de Oude Maasarm/het havengebied in één (kunst-)werk;
- En de passage van de Maas en haar weerden, met de lange aarden opgang naar de Koninginnebrug over de steilrand en dijk heen als onderdeel daarvan.
- De weg blijft op het middenterras op maaiveldhoogte.

Continuïteit van het lokale wegennet is van belang voor de lokale ontsluiting van Wanssum. Ook hier is de rondweg ondergeschikt. Lokale lijnen en verbindingen die de rondweg kruisen worden gerespecteerd door het bestaande profiel intact te houden. De leesbaarheid van het lokale netwerk wordt vergroot door (historische) routes dwars op de rondweg, zoals de Meerlosebaan, de Geijsterseweg en de Stayerhofweg, te beplanten met laanbomen (zie afbeelding 4.2).

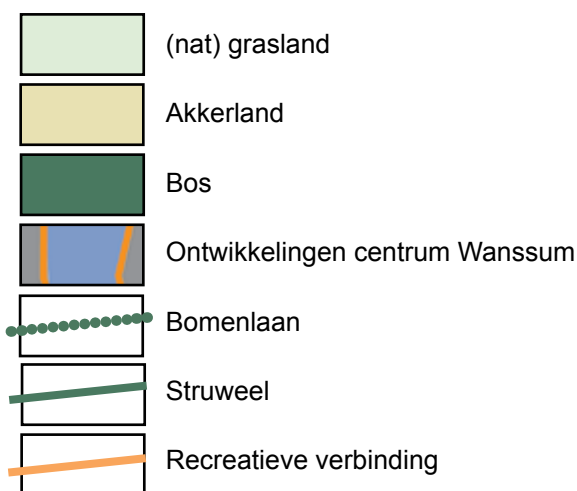

Figuur 4.2 Visie: de rondweg is ondergeschikt aan het landschap

50 **Figuur 4.3** Visie op aantrekkelijke dorpsrand Wanssum

Legenda

Aantrekkelijke dorpsrand Wanssum

De ontwikkelingen rondom Wanssum vragen om een andere invulling van de dorpsrand. Enerzijds om het zicht op én vanuit het dorp zo aantrekkelijk mogelijk te houden, anderzijds om in te kunnen spelen op de toekomstige verkeerssituatie. Uitgangspunt is om het landschapsplan zo in te richten dat zowel de fysieke als de visuele verbinding tussen Wanssum en omgeving in stand wordt gehouden.

Aan de westkant houdt Wanssum haar landelijke karakter bestaande uit weilanden, kleinschalige landschapselementen en voldoende uitlopmogelijkheden richting landgoed Geijsteren. De Meerlosebaan en De Nieuwlandsestraat zijn de belangrijke routes voor wandelaars en fietsers. Er wordt gestreefd naar behoud van deze routes door aanleg van een brug over danwel tunnel onder de rondweg. Extra wandelpaden tussen het landgoed en Wanssum dragen bij aan een recreatieve dorpsrand.

Vanuit de woningen aan de Meerlosebaan zal de rondweg uit het zicht worden getrokken door insnijding van de weg en een aangebrachte bosstrook.

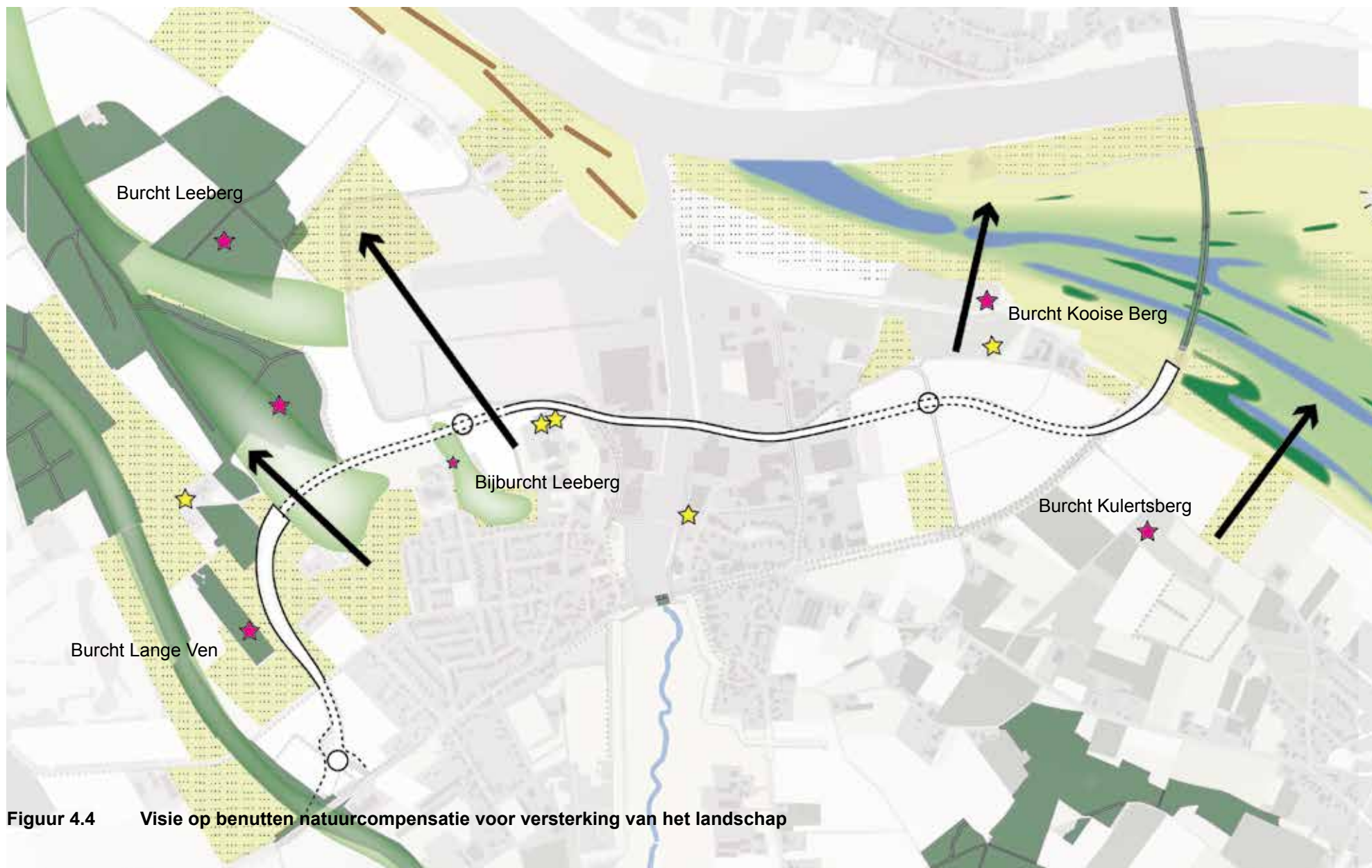
De industriële noordrand van Wanssum wordt stevig ingebed in een landschappelijke structuur die recht doet aan het karakter van de terrassen, negatieve visuele effecten op de omgeving zoveel mogelijk verzacht en bijdraagt aan een logische routing tussen Wanssum en Geijsteren.

De omgelegde Geijsterseweg vormt de belangrijkste ruimtelijke connectie tussen het haventerrein en zijn omgeving. De weg verzorgt de ontsluiting van het haventerrein en is tevens de doorgaande route tussen Wanssum en Geijsteren. Tot slot zullen bestaande fietsverbindingen via de omgelegde Geijsterseweg verbonden worden. Het profiel van de omgelegde Geijsterseweg is dan ook cruciaal onderdeel voor de landschappelijke inpassing van de haven.

De havenrand wordt landschappelijk ingebed door een samenspel van laanbeplanting, strategisch geplaatste bosschages en aanleg van (historische) houtwallen. Zo is aan de noordkant van de haven en stevige houtwal geprojecteerd die de haven enigszins uit het zicht moet gaan houden vanuit Well.

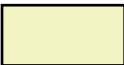
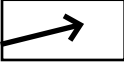
Van belang is dat de bolle akker en de natte laagte tussen de haven en de landgoedbossen voldoende maat houden en als zodanig herkenbaar blijven.

Aan de zuidkant van Wanssum wordt ingezet op een andere invulling van het dorpscentrum in relatie tot de jachthaven en het beekdal van de Groote Molenbeek ('Kwaliteitskader Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum deel II' en ontwerp MTD landschapsarchitecten). Om de entree van het dorp aantrekkelijker te maken wordt voorgesteld om de Brugstraat, die straks minder verkeer zal afwikkelen, te beplanten met laanbomen. Hiermee wordt het contrast met de provinciale rondweg nog eens vergroot en krijgt zuidelijke rand van Wanssum een groener karakter.

52 **Figuur 4.4** Visie op benutten natuurcompensatie voor versterking van het landschap

Legenda

	Natuurlijk grasland
	Nat grasland
	Bos
	Dassenburcht
	Jaarrond beschermde verblijfplaats
	Huidig waardevol leefgebied das
	Maasheggenlandschap
	Richting versterken natuurwaarden

Natuurcompensatie inzetten als versterking landschappelijke structuur

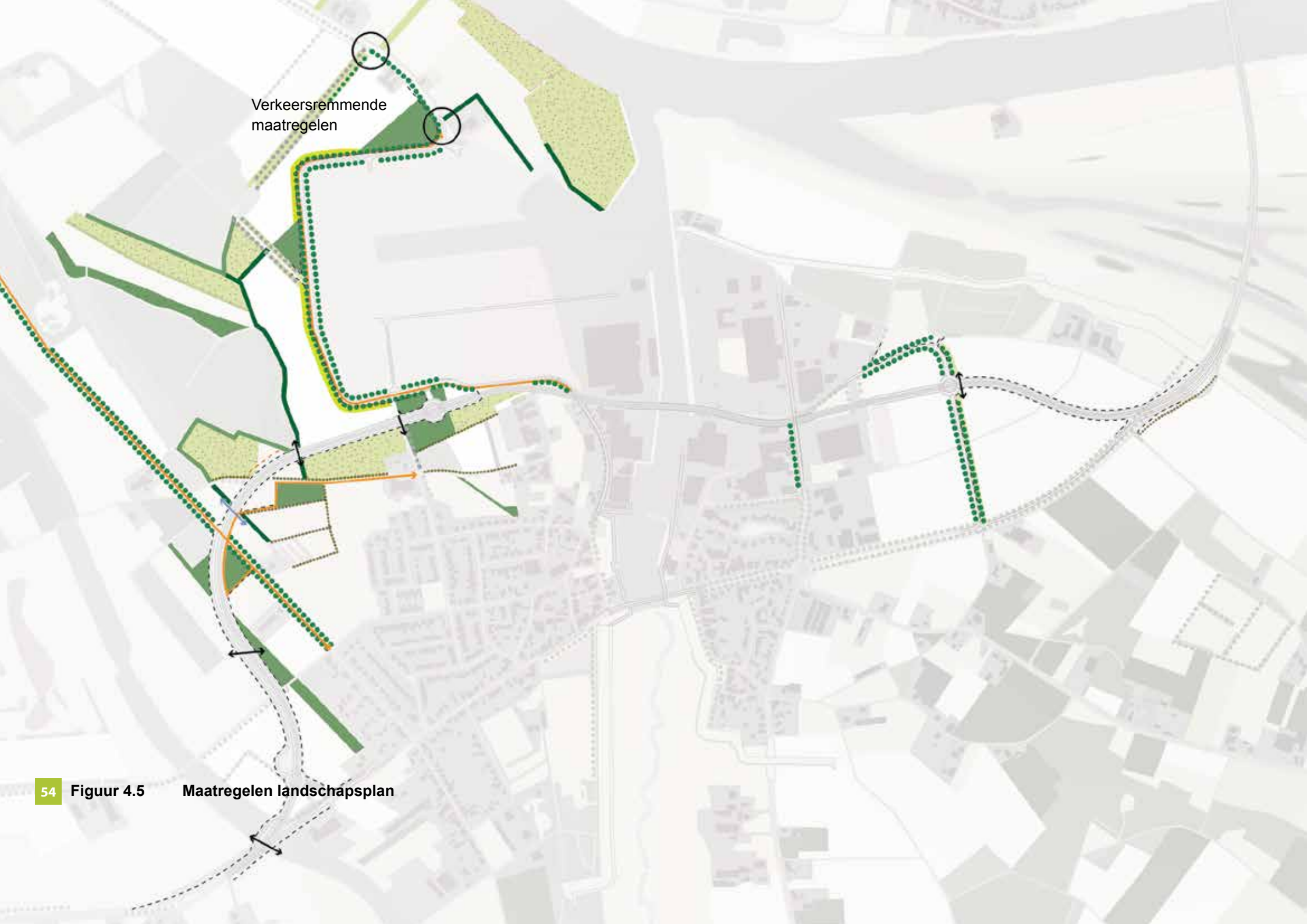
Landgoed Geijsteren kent in de huidige situatie hoge natuurwaarden, grote delen van het landgoed zijn onderdeel van de goudgroene zone. Hoogwatergeul Wanssum zal met de gebiedsontwikkeling worden ontwikkeld tot een hoogwaardig natuurgebied bestaande uit dynamische riviernatuur. Het gebied rondom Wanssum wordt met de ontwikkeling van de haven en de komst van de rondweg juist minder geschikt wordt voor natuur.

De visie op de natuurcompensatieopgave is dan ook om zoveel mogelijk aan te sluiten op bestaande natuurwaarden door het oppervlak aan, voor de das en steenuil geschikte gebieden, te vergroten en met elkaar te verbinden. Maatregelen die nodig zijn voor de das en steenuil vergroten een grote overlap met elkaar. Voor beide soorten zijn extensieve begraasde percelen en landschapselementen met noten- en vruchtdragende struiken en bomen van belang. Inzet is een robuust ecologisch en landschappelijk netwerk aan de westkant van Wanssum en in hoogwatergeul Wanssum waarin maatregelen voor landschappelijke inbedding en compensatie voor de das en steenuil samen één geheel vormen.

Op figuur 4.4 staat schematisch aangegeven hoe verbinding met huidige natuurwaarden wordt gezocht en hoe dit bijdraagt aan versterking van de landschappelijke structuur.

De visie op een robuuste landschappelijke en ecologische netwerk is als volgt:

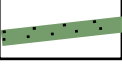
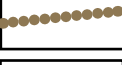
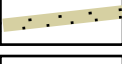
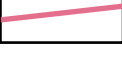
- Uitbreiding van het maasheggen landschap in de weerden langs de Maas, in aansluiting op het maasheggen landschap op landgoed Geijsteren
- Versterken landschappelijke structuur natte laagte Nieuwlandsesloot door vernatten zone langs sloot en omvormen naar één type beheer voor de gehele zone (begraasd grasland)
- Bereikbaar houden van het gebied tussen het dorp Wanssum en de rondweg d.m.v. dassentunnels
- Compensatie verlies aan foerageergebied burcht Leeberg en burcht Lange Ven door het maken van verbindingen tussen waardevolle leefgebieden en aanleg van landschapselementen.
- Verbinden foerageergebieden burcht Kooyseberg en burcht Kulertsberg (oostkant van Wanssum) met hoogwatergeul Wanssum
- Alternatieve verblijfplaats en foerageergebied steenuilen zoeken aan westkant haven en rondweg

Verkeersremmende
maatregelen

4.2 Landschapsplan

Legenda

	Omvormen naar begraasd grasland
	Behouden akker
	Aanbrengen bosperceel
	Aan te leggen boszoom
	Via beheer te versterken boszoom
	Aanbrengen laanbeplanting
	Aanbrengen hakhout
	Aanbrengen struweel
	Aanbrengen grasstrook
	Via beheer te realiseren ruigte / zegge
	Aanbrengen aarden wal met hakhout
	Doorzetten fietsroute
	Plaatsen dassentunnel
	Plaatsen ecotunnel Nieuwlandsesloot
	Aanbrengen dassenraster
	Perceelsgrens

De visie op de inpassing van het haventerrein en de rondweg is uitgewerkt in het landschapsplan. Het landschapsplan is tot stand gekomen door samenwerking tussen de initiatiefnemer van het haven- en industrieterrein, Provincie Limburg, Gemeente Venray, eigenaar van landgoed Geijsteren en Projectbureau Ooijen-Wanssum. Naast deze directe samenwerking is het plan getoetst door onder andere Rijkswaterstaat en Waterschap Peel en Maasvallei. Ook heeft er een bijeenkomst plaatsgevonden waarin de belangengroep Natuur en Milieu (waaronder de Dassenwerkgroep, werkgroep Natuur en Landschap en Dorpsraad Wanssum) zijn geïnformeerd. De samenwerking met betrokken partijen en stakeholders leiden tot een bredere steun ten aanzien van de voorgestelde maatregelen.

De maatregelen zoals opgenomen in het landschapsplan vallen binnen de scope van Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum. Het landschapsplan is op sommige onderdelen niet gelijk aan de visie. Bepaalde onderdelen uit de visie vallen buiten de scope van Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum (zoals het beplanten van de Brugstraat). Andere onderdelen worden onvoldoende gesteund door de betrokken partijen (zoals de ontwikkeling van een Maasheggen landschap in de weerden van de Maas).

De maatregelen waaruit het landschapsplan voor omgeving Wanssum is opgebouwd staan weergegeven in figuur 4.5. De maatregelen worden planologisch verankerd in het PIP. Hiermee geeft het plan invulling aan de doelstelling voor natuur

en landschap en aan het vigerend beleid. Het plan sorteert ook voor op de benodigde ontheffingen voor de flora- en faunawet en de boswet. De daadwerkelijke vergunningaanvragen vinden plaats na aanbesteding van de werkzaamheden. Het voorliggende landschapsplan heeft dan ook de status van eindconcept.

In deze paragraaf worden de afzonderlijke onderdelen van het landschapsplan nader toegelicht.

Inbedding haven Wanssum

Zoals in de visie aangegeven is de omgelegde Geijsterse weg een belangrijke drager voor de ruimtelijke connectie tussen de haven en omgeving en als doorgaande route tussen Wanssum en Geijsteren.

Het wegprofiel wordt bepaald door het gebruik van de weg; vrachtverkeer, doorgaand verkeer en fietsverkeer. Gemeente Venray, die de weg na aanleg in beheer neemt, heeft een wegprofiel voorgedragen. In dit landschapsplan wordt in verband met de veiligheid uitgegaan van een gescheiden rijbaan en fietspad. Stevige laanbeplanting aan weerszijden van de weg zorgt voor een herkenbaar profiel als doorgaande route en een heldere aansluiting op de huidige Geijsterseweg en Wanssumseweg.

Passend bij de schaal van het haventerrein en de hoogte van de gebouwen (tot maximaal 15 meter) is tussen de weg en de grens van het haventerrein een berm voorzien van 15 meter breed. Deze afstand zorgt voor een juiste verhouding tussen de

weggebruiker en de schaal van het haventerrein. De berm bestaat uit gras en een wadi die regenwater van de weg en het haventerrein opvangt (zie figuur 4.7). Ten noorden van de Nieuwlandsestraat valt de weg samen met een ruimtelijke reservering voor de waterkering. De reservering houdt in dat de kering in de toekomst verhoogd kan worden.

De landschappelijke inbedding van het haventerrein wordt bereikt door een samenspel van landschapselementen (zie figuur 4.6):

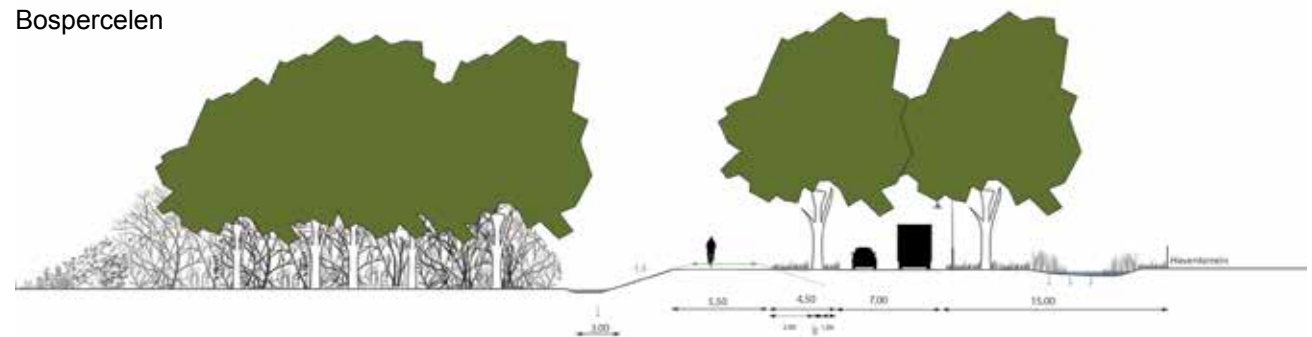
- De laanbeplanting langs de omgelegde Geijsterseweg geeft de rand een groenere uitstraling.
- Drie bospercelen bedden het terrein verder in. De bospercelen zijn zo geplaatst dat ze dominante zichtlijnen op de haven vanuit Wanssum en landgoed Geijsteren wegnemen en aansluiten op het landschappelijk patroon van de landgoedbossen.
- Van belang voor het landgoed is behoud van open akkerland tussen havenrand en de landgoedbossen. Hier is geen ruimte voor een brede landschappelijke rand. Op deze locaties wordt een aarden wal aangelegd met een hoogte van 4 meter boven maaiveld van het haventerrein. De aarden wal wordt ingericht met bloemrijk grasland en hakhout.
- Tussen het haventerrein en de weerden langs de Maas zijn twee stevige houtwallen bestaande uit hakhout geprojecteerd die het haventerrein vanuit Well van een groene rand voorzien.

De landschapselementen langs de havenrand worden zo ingericht dat ze maximaal bijdragen aan natuurwaarden.

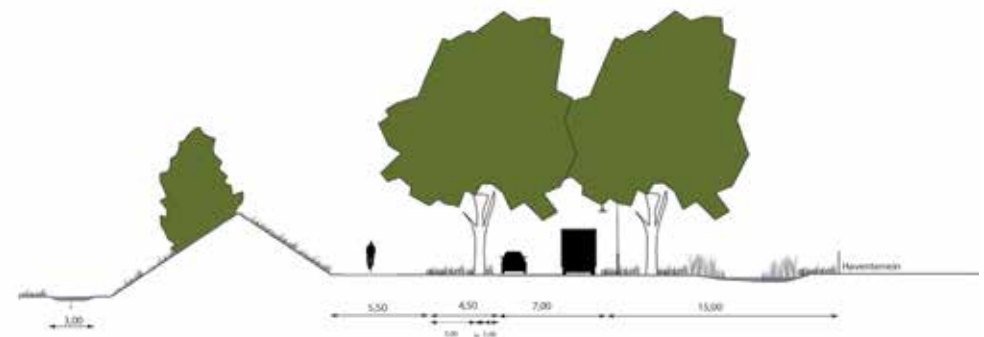
Basisprofiel Geijsterseweg

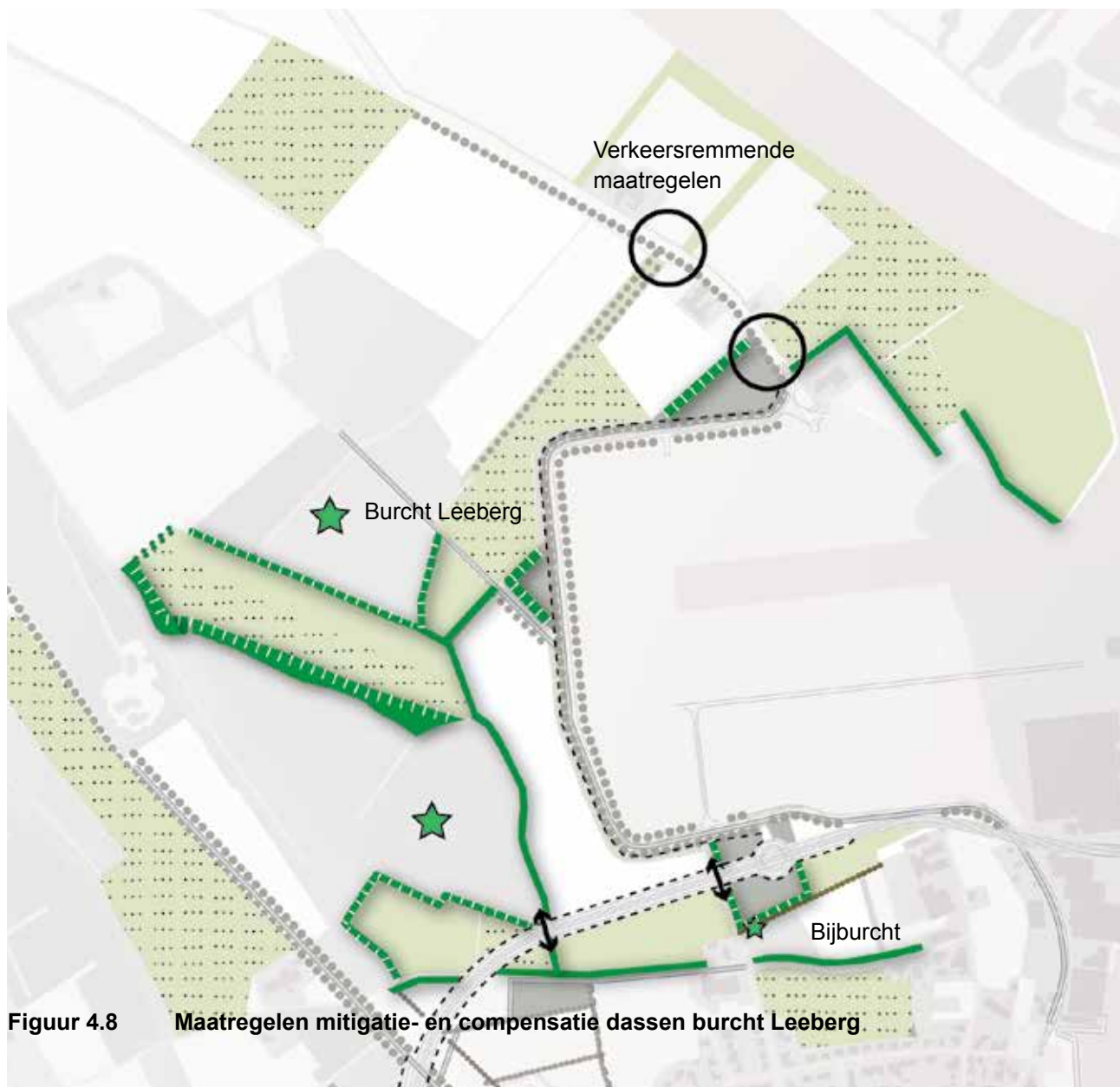
Bospercelen

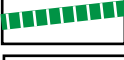
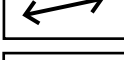
Aarden wal met hakhout

Figuur 4.7 Principeprofielen landschappelijk omgelegde Geijsterseweg

Legenda

- Bestaand waardevol foerageergebied
- Opwaarderen grasland d.m.v. beheer
- Aanbrengen grasstrook
- Aanbrengen hakhout
- Aanbrengen struweel
- Versterken / aanbrengen boszoom
- Plaatsen dassentunnel
- Aanbrengen dassenraster

58 **Figuur 4.8** Maatregelen mitigatie- en compensatie dassen burcht Leeberg

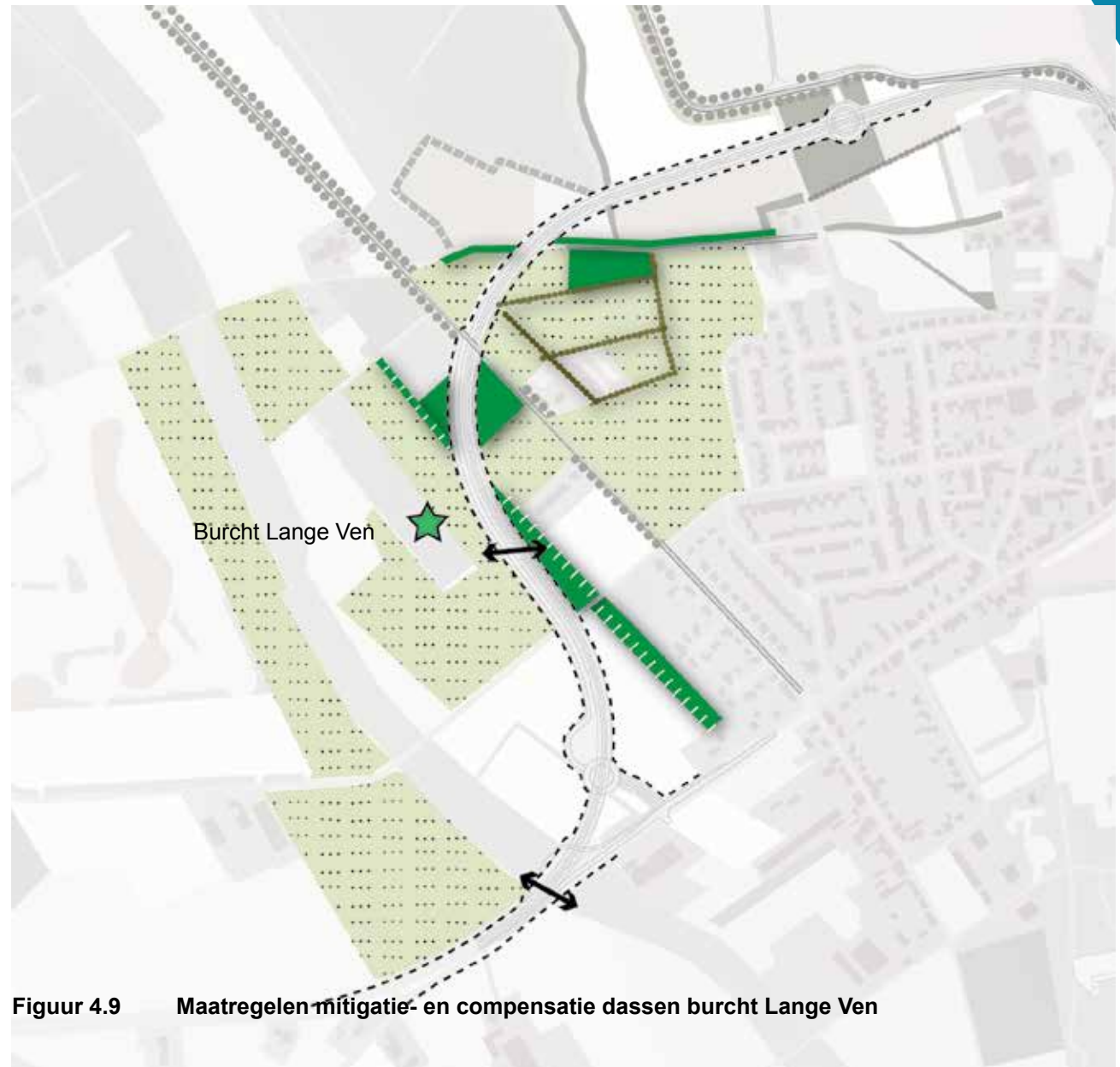
Maatregelen voor de das

Compensatie van versnippering en verlies aan foerageergebied voor de das wordt vertaald in het bereikbaar houden van het foerageergebied rondom Wanssum, uitbreiden van foerageergebied door het aanbrengen van (een netwerk aan) landschapselementen en het geschikt maken van bestaande graslanden door middel van beheer. Hieronder worden de maatregelen per dassenburcht toegelicht:

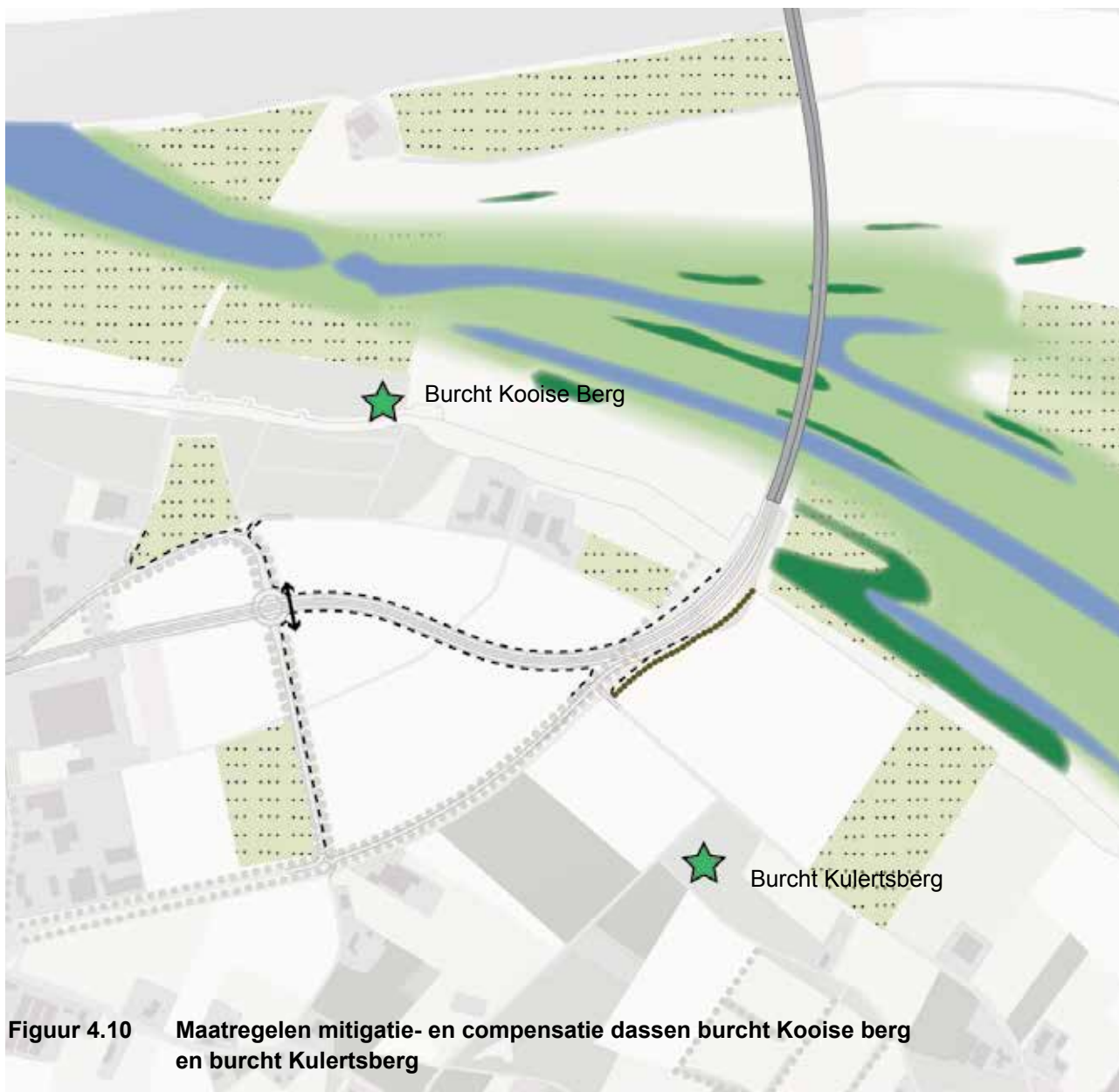
Burcht Leeberg

De dassen uit deze burcht maken in de huidige situatie gebruik van het gebied tussen de Maas, de Nieuwlandse sloot en de noordkant van Wanssum. Met de uitbreiding van de haven wordt een deel van hun foerageergebied vernietigd. De rondweg heeft met name een versnipperende werking. De volgende mitigatie- en compensatiemaatregelen heffen de negatieve effecten op (zie figuur 4.8):

- Langs de Maas wordt ingezet op uitbreiding van geschikte graslanden door aanpassen van beheer. Deze graslanden worden verbonden met het Maasheggenlandschap op landgoed Geijsteren. Een extra grasstrook langs een bestaande beukenlaan verbindt de burcht met de weerden. Verkeersremmende maatregelen op de Geijsterseweg zorgen voor een veiligere overstek dan in de huidige situatie het geval is.
- Het foerageergebied ten noorden van Wanssum wordt uitgebreid met waardevol grasland. Het gebied (en de bijburcht) blijft beloopbaar door twee dassentunnels.
- De minder geschikte graslanden langs de

Figuur 4.9 **Maatregelen mitigatie- en compensatie dassen burcht Lange Ven**

Figuur 4.10 Maatregelen mitigatie- en compensatie dassen burcht Kooise berg en burcht Kulertsberg

Nieuwlandsesloot worden aantrekkelijker gemaakt voor de das door omvorming van beheer naar begraaasd grasland. De natte laagte langs de Nieuwlandse sloot blijft een landschappelijke eenheid die contrasteert met de bossen en akkers op het landgoed. De Nieuwlandsesloot gaat meer bijdragen aan natuurwaarden door een zone van circa 10 meter vrij te houden van begrazing zodat het kan verruigen. De verwachting is dat hier o.a. zeggevegetatie tot ontwikkeling kan komen.

- De dassen vinden extra voedsel in de aangelgde wal bestaande uit hakhout langs het pad langs de Nieuwlandse bossen, de aangebrachte struwelen ten noorden van de haven en de hagen ten noorden van Wanssum. Deze landschapselementen bestaan uit gevarieerde vegetatie van noten en vruchtenhoudende soorten waaronder wilde kers, mispel, braam, sleedoorn en wilde roos.
- Boszomen zorgen voor extra voedselvoorziening en een vergroting van natuurwaarden. Boszomen worden ontwikkeld door 1) een strook van ten minste 10 meter breed aan te leggen 2) het omvormen van naaldhout naar boszoom door middel van beheer. Boszomen worden onder andere ontwikkeld langs de Nieuwlandse bossen en bij nieuw te ontwikkelen bospercelen.

Figuur 4.11 Verruigen Nieuwlandse sloot

Burcht Lange Ven

De dassen uit deze burcht maken in de huidige situatie gebruik van het gebied tussen de vennen, de N270 en Wanssum. Het foerageergebied raakt door de rondweg versnipperd. Maatregelen voor deze dassen zijn dan ook met name gericht op mitigatie (zie figuur 4.9):

- Het foerageergebied ten westen van Wanssum blijft beloopbaar door een dassentunnel.
- Er wordt een extra dassentunnel aangebracht onder de N270 ter hoogte van de vennen. Op deze veel belopen dassenwissel vallen in de huidige situatie veel verkeersslachtoffers.
- De dassen vinden extra voedsel langs de aangebrachte wallen van hakhout en versterkte boszomen.

Burcht Kooiseberg en Kulertsberg

Het huidige foerageergebied van deze dassen ligt grotendeels in de weerd van Wanssum. Binnendijs ligt er tussen de akkerbouw- en bospercelen ligt hier en daar een voedselrijk perceel. Het foerageergebied van de dassen van de Kooiseberg raakt door de rondweg versnipperd. De dassen van de Kulertsberg ondervinden niet direct negatieve effecten van de Gebiedsontwikkeling. Het leefgebied voor beide burchten vergroot en verbeterd met de ontwikkeling van hoogwatergeul Wanssum. Het is dan ook niet nodig om extra maatregelen te treffen ten behoeve van foerageergebied. Maatregelen in dit gebied zijn alleen gericht op mitigatie van de doorsnijding van de rondweg (zie figuur 4.10):

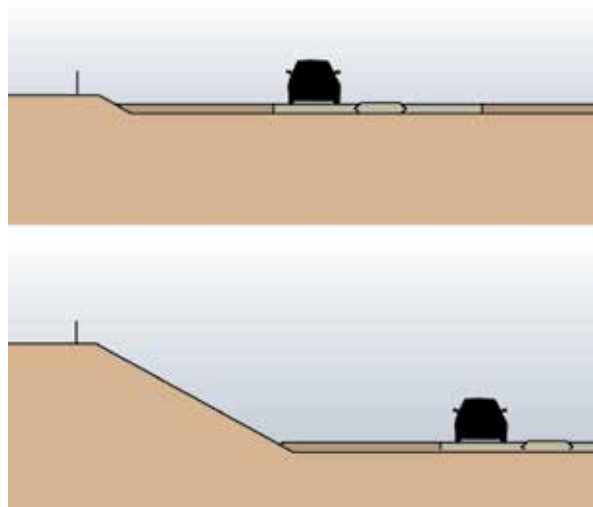
- Een dassentunnel onder de rondweg verbindt de burcht met het foerageergebied ten oosten

van Wanssum

Het totaal aan maatregelen voor de das is per burchtlocatie samengevat in tabel 4.1. Alle maatregelen meegenomen wordt een totaal aan 15,1 ha aan grasland gerealiseerd en 6,9 ha aan landschapselementen. Hiermee wordt voldaan aan de compensatieplicht van 17,2 ha.

Dassenrasters

De provinciale rondweg, de omgelegde Geijsterseweg en delen van de Venrayseweg worden afgerasterd zodat de dassen niet onverhoopt op de wegen terechtkomen en tevens hun weg naar de dassentunnels weten te vinden. Dassenrasters worden op een afstand van 0,5 meter ten opzichte van de wegberm geplaatst (zie figuur 4.12).

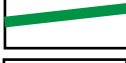
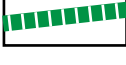
Figuur 4.12 Principe plaatsing dassenrasters langs wegberm

Tabel 4.1 Maatregelen voor de das in oppervlaktes

Burcht	Maatregel	Opp. (ha)
Leeberg	Grasland (begraasd)	15,1
	Houtwal	1,8
	Haag / struweel	0,1
	Boszoom	3,0
	Totaal grasland	15,1
Lange Ven	Totaal landschapselementen	4,9
	Haag / struweel	0,4
	Boszoom	1,2
Kooiseberg Kulertsberg	Totaal landschapselementen	1,6
	Haag / struweel	0,1

Legenda

- Bestaand waardevol foerageergebied
- Huidige verblijfplaats
- Tijdelijke verblijfplaats (nestkast)
- Nieuwe verblijfplaats (nestkast)
- Afbakening 'homerange'
- Opwaarderen grasland d.m.v. beheer
- Aanbrengen grasstrook
- Aanbrengen hakhout
- Versterken / aanbrengen boszoom

Maatregelen steenuil

De huidige verblijfplaats van de twee steenuil-paartjes wordt door de aanleg van de rondweg en uitbreiding van de haven in grote mate ongeschikt. Het foerageergebied wordt te klein en de kans dat de steenuilen verkeersslachtoffer worden is groot. Het opwaarderen van het huidige leefgebied is dan ook geen optie.

De steenuil zal verplaatst moeten worden naar een ander gebied waar voldoende voedsel en nestgelegenheid te vinden is en weinig verstoring plaatsvindt. In lijn met de visie wordt ingezet op een beweging richting landgoed Geijsteren. Het gebied tussen de rondweg en Wanssum wordt als onvoldoende geschikt beschouwd in verband met een grote kans op aanrijdingen door verkeer. Het type landschap waarin de steenuil zich thuis voelt komt in grote mate overeen met de das, namelijk: overhoeken, kruidenzomen, ruigten, struwelen, begraasd grasland en struiken en bomen die noten of vruchten dragen.

De maatregelen die voorzien zijn voor de dassen van de burcht Leeberg voldoet aan deze behoefte. Aanvullend hierop moeten er op 3 plaatsen 6 steenuilkasten worden geplaatst. Zie figuur 4.12 voor de drie beoogde locaties.

De grootste uitdaging is om de steenuil op zijn nieuwe verblijfplaats te krijgen. De reikwijdte van de steenuil is maximaal 300 meter. De afstand tussen de huidige en nieuwe verblijfplaatsen is groter. Voorstel is om op verschillende locaties een tijdelijke verblijfplaats in te richten zodat de steenuil in

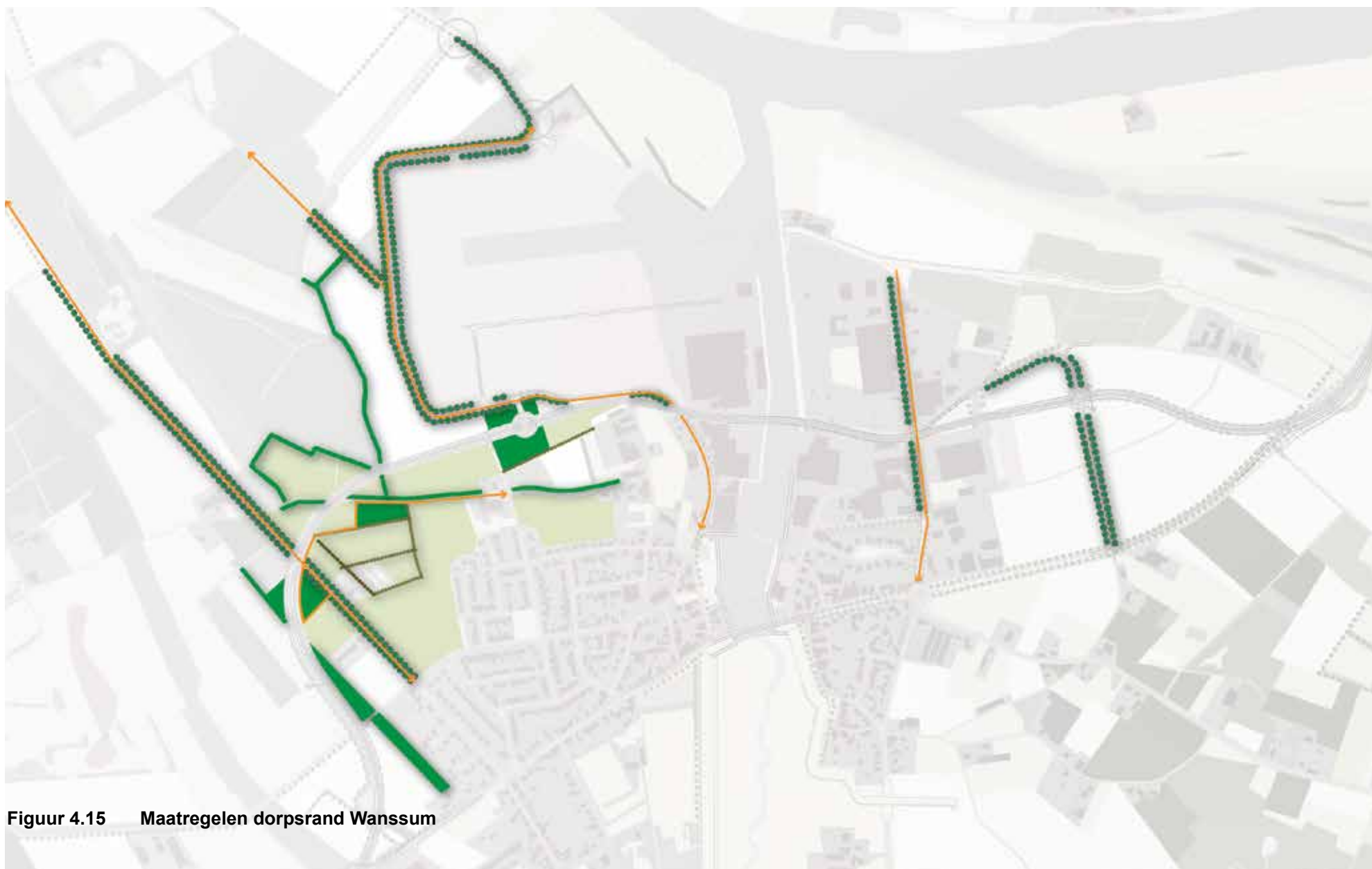
Figuur 4.14 Boszomen hebben een hoge ecologische waarde, ook voor de das en steenuil

stapjes naar zijn definitieve verblijfplaats kan verhuizen. Dit is mogelijk omdat verwacht wordt dat de uitbreiding van de haven later dan de rondweg gerealiseerd zal worden. Bestaande boerderijen zijn een goede optie als (tijdelijke) verblijfplaats. Om de (tijdelijke) verblijfplaats aantrekkelijker te maken kunnen takkenrillen en houtstapels geplaatst worden.

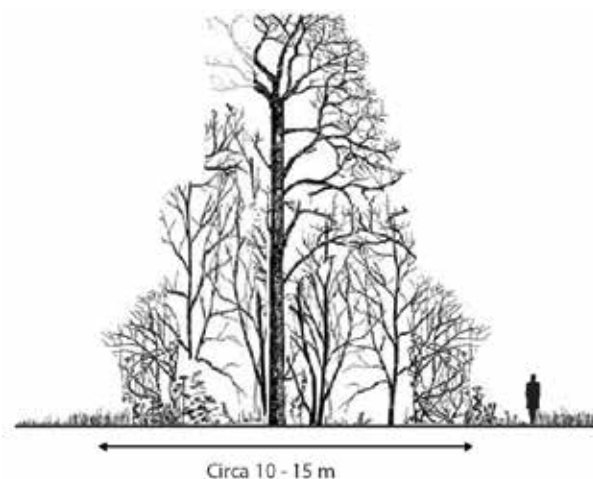
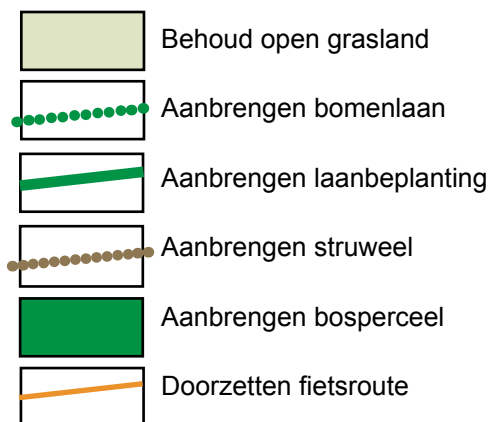
Het totaal aan maatregelen voor de steenuil (in overlap met de dassen van de burcht Leeberg) is samengevat in tabel 4.2.

Met de voorgestelde maatregelen wordt voldaan aan de compensatieplicht van 8,2 ha.

Tabel 4.2 Maatregelen voor de steenuil in oppervlaktes	
Maatregel	Oppervlakte (ha)
Grasland (begraasd)	10,8
Houtwal	1.1
Boszoom	2,2
Totaal grasland	10,8
Totaal landschapselementen	3,3

Legenda

Figuur 4.16 Wallen bestaande uit hakhout voorzien in voedsel voor de das en steenuil en dragen bij aan een aantrekkelijke dorpsrand

Aantrekkelijke dorpswand Wanssum

In de visie op het landschapsplan speelt een aantrekkelijke dorpsrand voor Wanssum een belangrijke rol. Echter, niet alle onderdelen vallen binnen de scope van de Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum en/of het landschapsplan. Zo is de laanbeplanting langs de Venrayseweg niet opgenomen in het landschapsplan. Het ontwerp voor dorpscentrum Wanssum loopt via een ander spoor en wordt in dit kader niet behandeld.

Wel scope van het landschapsplan zijn de beschreven mitigatie- en compensatiemaatregelen voor de das en steenuil. Deze zijn zo ontworpen dat deze direct bijdragen aan een aantrekkelijke dorpsrand waarin het zicht op de rondweg en de haven zoveel mogelijk wordt ontnomen. Wanssum behoudt daardoor haar groene en landelijke rand (zie figuur 4.15).

Van belang is de continuïteit van lokale routes. De (omgelegde) Geijsterseweg, Meerlosebaan en Stayerhofweg krijgen een herkenbaar profiel met laanbeplanting.

Langs de Meerlosebaan is een aparte fietsstrook geprojecteerd die met een brug de provinciale rondweg zal kruisen (zie figuur 4.17). Ten zuiden van Peddepoel wordt het fietspad geïntegreerd in de rijbaan. Ten noorden van Peddepoel wordt een losliggend fietspad aangelegd.

De route via de Nieuwlandsestraat wordt door middel van het fietspad langs de omgelegde Geijsterseweg met Wanssum verbonden.

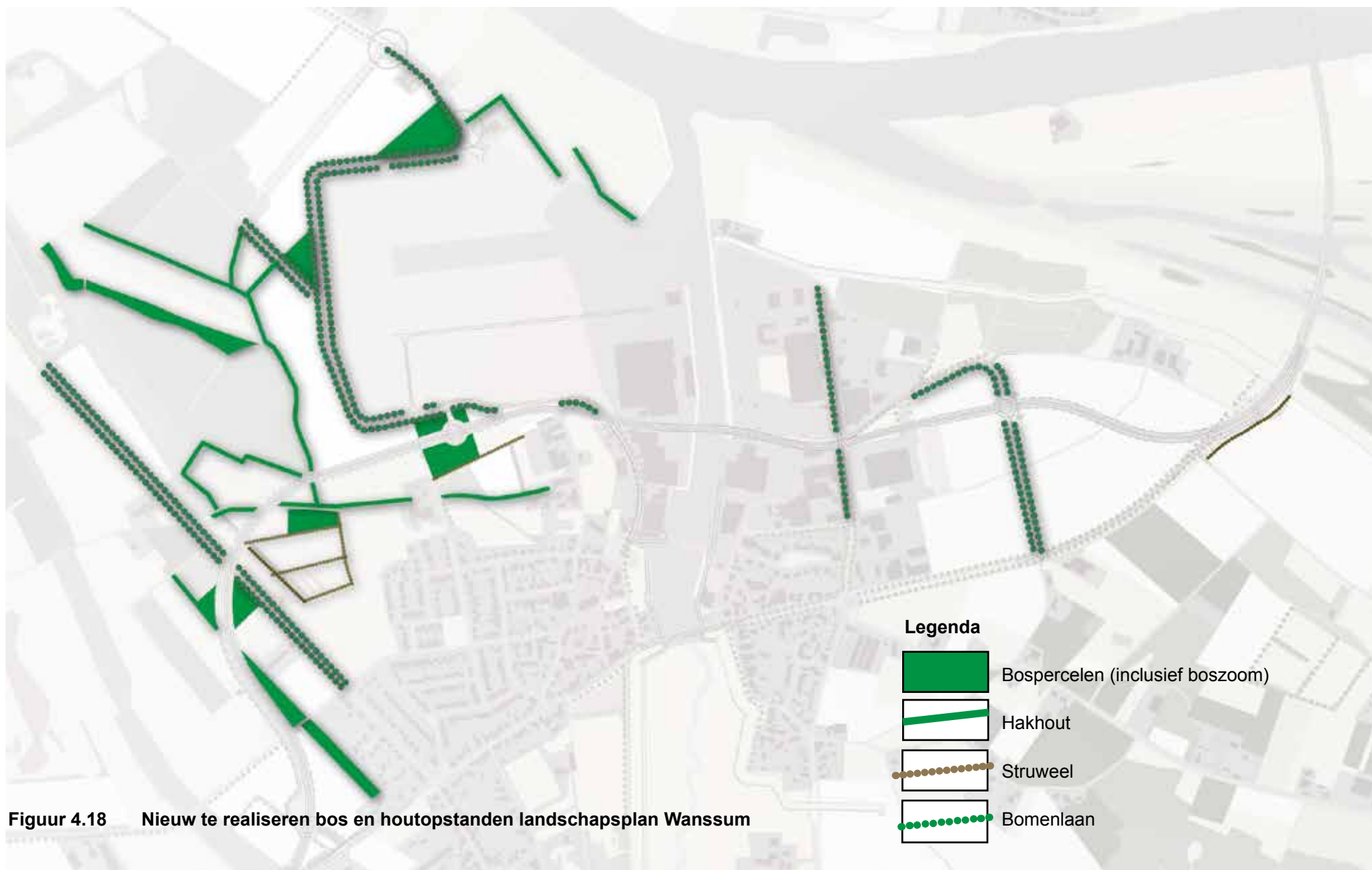
Principeprofiel ten noorden van Peddepoel

Principeprofiel ten zuiden van Peddepoel

Figuur 4.17 Principeprofiel Meerlosebaan

Boswet

Vanuit de Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum ligt een opgave voor de boswet. De circa 15,4 ha te compenseren bos en houtopstanden wordt grotendeels binnen de Oude Maasarm en hoogwatergeulen tot ontwikkeling gebracht.

De resterende opgave voor het landschapsplan is het realiseren van circa 2 hectare bos en houtopstanden zodat voldaan kan worden aan de verplichtingen van de boswet. Op figuur 4.18 en in tabel 4.3 is de optelsom aan maatregelen in beeld gebracht die voorzien in nieuw te ontwikkelen bos en houtopstanden.

De landschappelijke inpassing van de haven en rondweg en de mitigatie- en compensatiemaatregelen voor de das en steenuil leveren circa 16,7 ha aan bos en houtopstanden op. Dit is, samen met bosontwikkeling in Oude Maasarm en hoogwatergeulen, ruim voldoende om het verlies aan bos te compenseren.

4.3 Conclusies en aanbevelingen

Met de voorgestelde maatregelen verwachten we te kunnen voldoen aan de doelstellingen voor gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum en de opgave voor natuur en landschap rondom Wanssum.

Het plan moet echter nog goedgekeurd worden door verschillende partijen. Ook is er nog geen uitspraak over beschikbaarheid van gronden en is er nog geen beheerovereenkomst opgesteld. Daarmee zijn de maatregelen vooralsnog onvoldoende geborgd.

Het advies is om de ruime marge voor landschap en natuur, die met dit landschapsplan ontworpen is, aan te houden.

Een voorwaarde voor het aanleggen van de rondweg en de haven is dat de mitigerende en compenserende maatregelen ruim van te voren zijn genomen. Naast de das en de steenuil geldt dat ook effecten op andere beschermde soorten aan de orden kunnen zijn, zoals vleermuizen. Hiervoor is nog veldonderzoek nodig. Voor het verkrijgen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet is ten gevolge van veldonderzoek en proceduretijd doorgaans 1 jaar nodig. Gelet op de planning van de uitvoering (start in 2016) is het raadzaam om het veldseizoen van 2015 hiervoor te benutten (grofweg van maart tot en met oktober 2015).

Daarnaast is het raadzaam om de bevindingen voor de Provinciale Beleidsregel Natuur en de Boswet af te stemmen met de daarvoor bevoegde gezagen. Voor de boswet geldt een meldingsplicht en voor herbegrenzing en/of verlies aan goudgroene natuur een goedkeuring van de provincie.

Tabel 4.3 Nieuw te ontwikkelen bos en houtopstanden landschapsplan

Maatregel	Oppervlakte (ha)
Boserceel	3,9
Hakhout	1,8
Struweel	0,6
Boszoom	3,5
Bomenlaan	6,7
Totaal	16,7

Literatuur

- CSO, Notitie reikwijdte en detailniveau
- Gebiedsontwikkeling Ooijen Wanssum, 2012
- Das en Boom, *Onderzoek naar de knelpunten voor dassen op provinciale wegen in Limburg*, 2012
- Derksen en Drogen, *Profielwerkstuk 'Dassen rond Wanssum'*, 2014
- Hoogerwerf & Heijkers, *Natuurcompensatie Limburg*, 2007
- Jeroen de Jong, *Beeldkwaliteitsplan Haven Wanssum*, concept november, 2014
- Gemeente Horst aan de Maas, *Omgevingsvergunning, Kappen van bomen*, http://www.horstaandemaas.nl/Inwoners/Wonen_en_leefomgeving/Bouwen_en_verbouwen/Kappen_van_bomen
- Gemeente Venray, *Bomen kappen, vergunning*, https://www.venray.nl/Producten_en_diensten/Producten_op_alfabet/B_klik_hier/Bomen_kappen_vergunning
- Gemeente Venray, *Monumentale en waardevolle bomen*, monumentale http://www.venray.nl/Producten_en_diensten/Producten_op_alfabet/M_klik_hier/Monumentale_en_waardevolle_bomen
- Gemeente Venray, *Bestemmingsplan Buitengebied Venray 2010*, 2010
- Ministerie van Economische Zaken, Dienst Regelingen, *Soortenstandaard das*, 2012
- Ministerie van Economische Zaken, Dienst Regelingen, *Soortenstandaard steenuil*, 2012
- Natuurbalans – Limes divergens BV, *Metho-diek Natuurcompensatie Limburg*, Landgoederenzone Maastricht, 2007
- Peters, De Zandmaas, ecologie en historische veranderingen van een terrassenrivier, 2010
- Planviewer, *Bestemmingsplannen Gemeente Venray*, <http://www.planviewer.nl/bestemmingsplannen/venray>
- Planviewer, *Bestemmingsplannen Horst aan de Maas*, <http://www.planviewer.nl/bestemmingsplannen/horst-aan-de-maas>
- Portaal Natuur en Landschap, *Boswet*, <http://www.portaalnatuurenlanschap.nl/themas/natuurwetgeving/nederlandse-wetten-regelingen/boswet/>
- Projectbureau Ooijen-Wanssum, *Kwaliteitskader Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum deel II*, Eindconcept 90% versie, augustus 2014
- Provincie Limburg, *Provinciaal blad: Beleidsregel natuurcompensatie*, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2015-1519.html>, 24 maart 2015
- Provincie Limburg, *Programma werklocaties Limburg 2020*, 2008
- Royal HaskoningDHV, *Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum, Hoofdrapport MER*, Eindconcept versie 3.0, oktober 2014
- Royal HaskoningDHV, *Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum, Milieueffectrapport, deelrapport landschap en recreatie* concept, maart 2015
- Royal HaskoningDHV, *Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum, Milieueffectrapport, deelrapport natuur*, maart 2015
- Royal HaskoningDHV, *PIP Ooijen-Wanssum*, maart 2015
- Royal HaskoningDHV, *VKV maatregelenkaart, Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum*, v07.00, maart 2015

Colofon

Opdrachtgever
Project
Dossier
Classificatie
Auteurs
Bijdrage
Projectmanager
Datum
Naam/Paraaf

Natuurcompensatie- en landschapsplan provinciale rondweg en haven Wanssum

: Projectbureau Ooijen-Wanssum
: Gebiedsontwikkeling Ooijen-Wanssum
: 9Y3672-100-110
: klant vertrouwelijk
: Liezelotte Nagtegaal, Joost Rink, Hans de Mars
: Teun Schuwer, Jeroen de Jong, Ilco van Woersem
: Gert-Jan Meulepas
: 19 mei 2015

Laan 1914 35

Postbus

3818 EX Amersfoort

+31 (0) 88 348 20 00 **telefoon**

+31 (0) 88 348 28 01 **fax**

info@royalhaskoning.com **e-mail**

www.royalhaskoning.com **internet**